

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง คำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำปิดประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๔๔ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้

๑. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เชียงราย ไวท์ ชับบี้ (*Curcuma* 'Chiangrai White Chubby')
๒. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เชียงราย ไวท์ สตาร์ (*Curcuma* 'Chiangrai White Star')
๓. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เชียงราย เจ็ม ทอฟฟี่ (*Curcuma* 'Chiangrai Gem Taffy')
๔. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เชียงราย เจ็ม ฟิวเซีย (*Curcuma* 'Chiangrai Gem Fuchsia')
๕. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เชียงราย เจ็ม รูบี้ (*Curcuma* 'Chiangrai Gem Ruby')
๖. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เชียงราย จูเอิล กู๊ด (*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Good')
๗. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เชียงราย จูเอิล เวล (*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Well')
๘. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เชียงราย จูเอิล ไนซ์ (*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Nice')
๙. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เชียงราย จูเอิล เรเดียนท์ (*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Radiant')
๑๐. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เชียงราย จูเอิล ชาร์มมิง (*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Charming')

๑๑. ไม้ดอกสกุลขมิ้น...

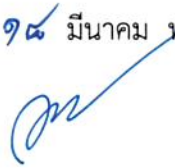
๑๑. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เซียงราย จูเอ็ล ไบรท์ (*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Bright')
๑๒. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เซียงราย จูเอ็ล เลิฟลี (*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Lovely')
๑๓. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เซียงราย จูเอ็ล บิวตี้ (*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Beauty')
๑๔. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เซียงราย จูเอ็ล กอร์เจิส (*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Gorgeous')
๑๕. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เซียงราย จูเอ็ล เอลิเกนท์ (*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Elegant')
๑๖. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เซียงราย ไดมอนด์ พิงค์ (*Curcuma* 'Chiangrai Diamond Pink')
๑๗. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เซียงราย ไดมอนด์ บับเบิลกัม (*Curcuma* 'Chiangrai Diamond Bubblegum')
๑๘. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมกระเจียว) พันธุ์เซียงราย ทาโร โอลด์โรส (*Curcuma* 'Chiangrai Taro Old Rose')
๑๙. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมมาศ (*Curcuma* 'Patummat')
๒๐. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์วิภาดา (*Curcuma* 'Wipada')
๒๑. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวฉวี (*Curcuma* 'Buachawee')
๒๒. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ช่อชมพู (*Curcuma* 'Cho Chompoo')
๒๓. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ชื่นอุรา (*Curcuma* 'Chuen-Ura')
๒๔. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์อังศุมาลิน (*Curcuma* 'Angsumalin')
๒๕. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมาลัย (*Curcuma* 'Buamalai')
๒๖. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ทับทิมผกา (*Curcuma* 'Tubtimphaka')
๒๗. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปุนตริก (*Curcuma* 'Puntarik')
๒๘. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวอรุณ (*Curcuma* 'Bua-Arun')
๒๙. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมณี (*Curcuma* 'Buamanee')
๓๐. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทิพย์ (*Curcuma* 'Patumtip')
๓๑. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เทพบุหงา (*Curcuma* 'Thep-Bu-Nga')
๓๒. กล้ายไม้ดินใบหมาก พันธุ์ชมพูนุช (*Spathoglottis* 'Chom Pu Nuch')
๓๓. กล้ายไม้ดินใบหมาก พันธุ์นวลลออ (*Spathoglottis* 'Nuan La Or')
๓๔. กล้ายไม้ดินใบหมาก พันธุ์นิลุบล (*Spathoglottis* 'Ni Lu Bon')
๓๕. กล้ายไม้ดินใบหมาก พันธุ์ประกายดาว (*Spathoglottis* 'Pra Kai Dao')

๓๖. กล้ายไม้ดินใบหมาก...

๓๖. กล้ายไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงมณี (*Spathoglottis* 'Muang Ma Nee')
๓๗. กล้ายไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงสุป็น (*Spathoglottis* 'Muang Su Pan')
๓๘. กล้ายไม้ดินใบหมาก พันธุ์แวงวิหาร (*Spathoglottis* 'Waew Wi La')
๓๙. ฝรั่งพันธุ์ขาวสุวรรณ (*Psidium guajava* 'Khao Suwan')
๔๐. หน้าวัวใบ พันธุ์แก้วจันทร์ (*Anthurium* 'Kaew Chan')
๔๑. แวมยुरา พันธุ์ดีฟอเมทิส (*Torenia fournieri* 'Deep Amethyst')
๔๒. ฝรั่ง พันธุ์ขาวมณี (*Psidium guajava* 'KoawManee')
๔๓. กวักมรกต พันธุ์เลิฟลี่ มินิมอล (*Zamioculcas zamiifolia* 'Lovely Minimal')
๔๔. บัวผัน พันธุ์จันทร์บุรพา (*Nymphaea* 'Chanburapha')

กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน ปราบกฏตามเอกสารแนบท้าย ประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิสูจน์ ว่าการยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืช ขึ้นทะเบียนฯ ดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๑๔ ภายในสามสิบวันนับจาก วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

(นางวิลาวัลย์ ไคร์ครวญ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ ชับบี้
(*Curcuma* 'Chiangrai White Chubby')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ ชับบี้ เป็นกระเจียวลูกผสม ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้น *Curcuma petiolata* (พันธุ์แม่) กับ บัวชั้นสีขาว *C. petiolata* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามสกุลย่อย *Paracurcuma* x *Eucurcuma* จำนวน 2 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวขาว และ บัวชั้น x ปทุมมา ต่อมาในปี พ.ศ. 2549–2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย ไวท์ ชับบี้

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> x <i>Eucurcuma</i> จำนวน 2 คู่ผสม -บัวชั้น x บัวขาว -บัวชั้น x ปทุมมา	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2549-2552	<p>คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ</p> <p>↓</p> <p>ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ ซับบี้</p>	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

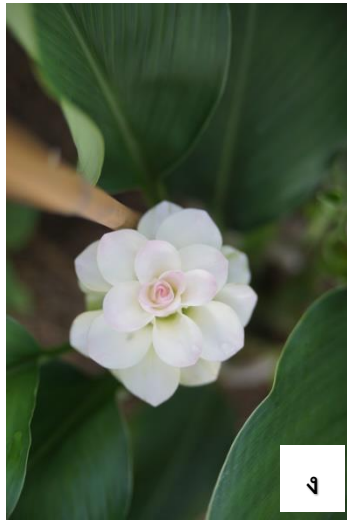
ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ ซับบี้ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai White Chubby' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 75-99 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 51-71 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียว โคนกาบสีเขียว เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 4-6 ใบ กว้างประมาณ 13-16.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 40-55 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<p><u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 30-39 เซนติเมตร ช่วงดอกยาว 15-19 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 6.8-8.25 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้นอย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปขอบขนาน สีขาว ปลายกลีบเกือบกลม สีชมพูอ่อน มีประมาณ 15-22 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีเขียว มีประมาณ 18-42 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 1-1.2 เซนติเมตร</p> <p><u>ดอกจริง</u> เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก มีขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีเหลืองอ่อน กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีม่วง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.0-1.25 เซนติเมตร ยาว 1.2-1.25 เซนติเมตร</p>

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 12 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ ซับบี้
ก ลำต้น ข ใบ ค-ง ช่อดอก จ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ ซับบี้

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ สตาร์
(*Curcuma* 'Chiangrai White Star')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ สตาร์ เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้น *Curcuma petiolata* (พันธุ์แม่) กับ บัวชั้นสีขาว *C. petiolata* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามสกุลย่อย *Paracurcuma* x *Eucurcuma* จำนวน 2 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวขาว และ บัวชั้น x ปทุมมา ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย ไวท์ สตาร์

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> x <i>Eucurcuma</i> จำนวน 2 คู่ผสม -บัวชั้น x บัวขาว -บัวชั้น x ปทุมมา	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2549-2552	<p>คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ</p> <p>↓</p> <p>ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ สตาร์</p>	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ สตาร์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai White Star' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบประมาณ 48-67 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 69-86 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียว โคนกาบสีเขียว เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 4-5 ใบ กว้างประมาณ 16-19 เซนติเมตร ยาวประมาณ 35-45 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<p><u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 36-42 เซนติเมตร ช่วงดอกยาว 17-19 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 10-11 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้นอย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปขอบขนาน สีขาว ปลายกลีบแหลม สีม่วง มีประมาณ 19-22 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีเขียว มีประมาณ 19-28 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 1-2 เซนติเมตร</p> <p><u>ดอกจริง</u> เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก มีขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีขาว กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลืองอ่อน สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.3-1.5 เซนติเมตร ยาว 4.2-4.5 เซนติเมตร</p>

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 11 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ สตาร์
ก ลำต้น ข ใบ ค-จ ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไวท์ สตาร์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม ทอฟฟี่
(*Curcuma* 'Chiangrai Gem Taffy')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม ทอฟฟี่ เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้น *Curcuma petiolata* (พันธุ์แม่) กับ พลอยชมพู *C. elata* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักซิไดน์ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักซิไดน์ x พลอยทักซิไดน์ พลอยทักซิไดน์ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคเนเซีย ต่อมาในปี พ.ศ. 2549–2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย เจ็ม ทอฟฟี่

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจีวยโคนเขียว	
2549-2552	↓ คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม ทอฟฟี่	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม ทอฟฟี่ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> ‘Chiangrai Gem Taffy’ วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบประมาณ 62-80 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 100-140 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียว โคนกาบสีเขียว เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 4-6 ใบ กว้างประมาณ 21-24 เซนติเมตร ยาวประมาณ 44-56 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 43-54 เซนติเมตร ช่วงดอกยาว 21-26 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 6-7.5 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้นอย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบหอกกลับ สีม่วง ปลายกลีบ

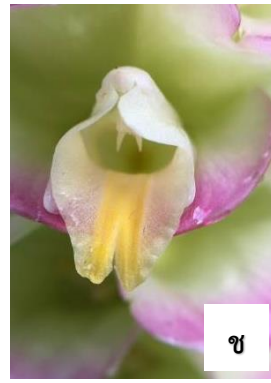
แหลม สีม่วง มีประมาณ 9-11 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีม่วง มีประมาณ 34-37 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 1-1.2 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีขาวอมม่วงอ่อน กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.1-1.3 เซนติเมตร ยาว 4.1-4.2 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 11 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม ทอฟฟี่
ก-ข ลำต้น ค ใบ ง-ฉ ช่อดอก ช ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม ทอฟฟี่

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม พิวเซีย
(*Curcuma* 'Chiangrai Gem Fuchsia')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม พิวเซีย เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้น *Curcuma petiolata* (พันธุ์แม่) กับ บัวชั้น *C. petiolata* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักซิธ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักซิธ x พลอยทักซิธ พลอยทักซิธ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคเนเซีย ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย เจ็ม พิวเซีย

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น × บัวชั้น -บัวชั้น × พลอยทักษิณ -บัวชั้น × พลอยชมพู -พลอยทักษิณ × พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ × บัวชั้น -บัวชั้น × กระจีวโคนเชียว	
2549-2552	คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจริม พิวเซีย	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจริม พิวเซีย ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Gem Fuchsia' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบประมาณ 95-120 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 100-115 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียว โคนกาบสีน้ำตาล เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 5-9 ใบ ความกว้างใบประมาณ 23-28 เซนติเมตร ความยาวใบประมาณ 61-65 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 75-83 เซนติเมตร

ช่วงดอกยาว 29-31 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 10-11 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น
อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบเกือบกลม สีม่วง ปลายกลีบ
เกือบกลม สีม่วง มีประมาณ 18-24 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูป
กลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีม่วง มีประมาณ 70-79 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอก
ประมาณ 1.8-1.9 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีขาว กลีบดอก 1 กลีบ
เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.4-1.5
เซนติเมตร ยาว 1.7-1.8 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 14 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม พิวเซีย
 ก ลำต้น ข ใบ ค-ง ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม พิวเซีย

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม รูบี้
(*Curcuma* 'Chiangrai Gem Ruby')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม รูบี้ เป็นกระเจียวลูกผสม ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง พลอยทักษิณ *Curcuma aurantiaca* (พันธุ์แม่) กับ พลอยทักษิณ *C. aurantiaca* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักษิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ พลอยทักษิณ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคเนเซีย ต่อมาในปี พ.ศ. 2549–2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย เจ็ม รูบี้

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจีวโคนเขียว	
2549-2552	คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีवलูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม รู ปี	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีवलูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจ็ม รูปี ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Gem Ruby' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่มเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 65-85 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 105-115 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียวปนน้ำตาล เล็กน้อย โคนกาบสีน้ำตาลแดง เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 6-8 ใบ กว้างประมาณ 28-30 เซนติเมตร ยาวประมาณ 59-60 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 60-67 เซนติเมตร

ช่วงดอกยาว 32-33 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 11-11.5 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น
อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบหอกกลับ สีแดง ปลายกลีบ
สีม่วงแดง มีประมาณ 21-22 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูปกลมแบน
ปลายกลีบเกือบกลม สีแดง มีประมาณ 83-86 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอกประมาณ
1.7-1.8 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีเหลือง กลีบดอก
1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลืองเข้ม สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง
1.3-1.4 เซนติเมตร ยาว 1.7-2.0 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 15 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจริญ รูป
 ก ลำต้น ข ใบ ค-ง ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย เจริญ รูป

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล กู๊ด
(*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Good')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล กู๊ด เป็นกระเจียวลูกผสม ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้นเผือก *Curcuma petiolata* (พันธุ์แม่) กับ พลอยทักษิณ *C. aurantiaca* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักษิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคนเขียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549–2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย จูเอ็ล กู๊ด

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจี๋ยวโคนเขียว	
2549-2552	↓ คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจี๋ยวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล กู๊ด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจี๋ยวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล กู๊ด ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Jewel Good' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่มเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 80-120 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 91-105 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียวฉาบแดง โคนกาบสีน้ำตาลแดง เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 7-9 ใบ กว้างประมาณ 23-27 เซนติเมตร ยาวประมาณ 41-52 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 45-67 เซนติเมตร

ช่วงดอกยาว 20-24 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 7.5-10.5 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น
อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบหอกกลับ สีชมพูม่วง ปลาย
กลีบแหลม สีชมพูแดง มีประมาณ 10-14 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract
รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีแดง มีประมาณ 34-48 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอก
ประมาณ 0.9-1.5 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีสีขาว กลีบดอก 1 กลีบ
เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.3-1.5
เซนติเมตร ยาว 4.8-4.9 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 12 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด กู๊ด
 ก ลำต้น ข ใบ ค-จ ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด กู๊ด

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เวล
(*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Well')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เวลเป็นกระเจียวลูกผสม ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สํารวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้นเผือก *Curcuma petiolata* (พันธุ์แม่) กับ พลอยทักษิณ *C. aurantiaca* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักษิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ พลอยทักษิณ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคเนเชียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย จูเอ็ล เวล

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544–2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546–2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระเจียวโคนเขียว	
2549-2552	↓ คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล เวล	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล เวล ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Jewel Well' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่มเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 65-70 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 85-90 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียวฉาบแดง โคนกาบสีน้ำตาลแดง เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 7-8 ใบ กว้างประมาณ 23-24 เซนติเมตร ยาวประมาณ 45-47 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 42-45 เซนติเมตร ช่วงดอกยาว 20-21 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 7.5-8 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น

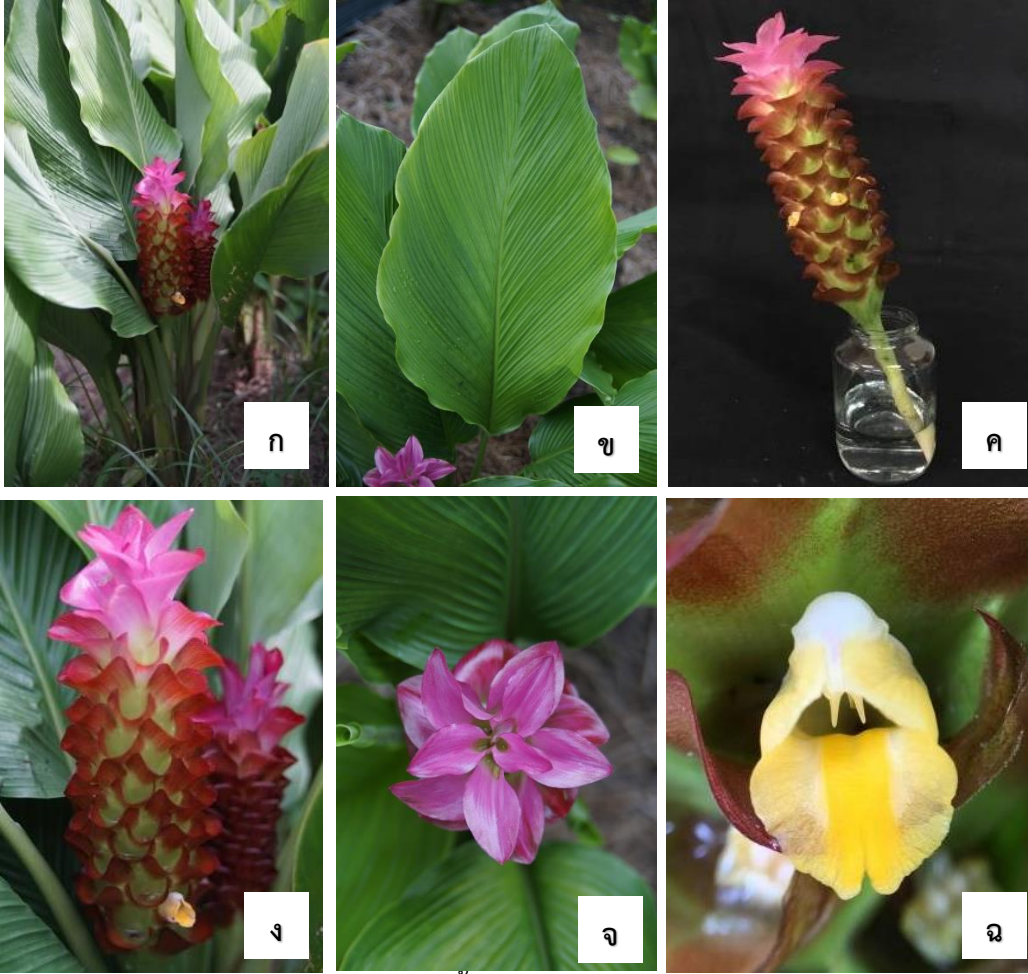
อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบหอกกลับ สีแดงม่วง ปลาย
กลีบแหลม สีแดงม่วง มีประมาณ 8-11 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูป
กลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีแดงส้ม มีประมาณ 38-40 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอก
ประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีขาว กลีบดอก 1 กลีบ
เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.5 เซนติเมตร
ยาว 5 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 12 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด เวล
 ก ลำต้น ข ใบ ค-จ ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด เวล

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล ไนซ์
(*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Nice')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล ไนซ์ เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบจาก รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้น *Curcuma petiolata* (พันธุ์แม่) กับ พลอยทักซิธ *C. aurantiaca* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักซิธ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักซิธ x พลอยทักซิธ พลอยทักซิธ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคนเขียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549–2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย จูเอิล ไนซ์

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระเจียวโคนเขียว	
2549-2552	↓ คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล ไนซ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล ไนซ์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Jewel Nice' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 60-66 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 84-93 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียวฉาบแดง โคนกาบสีน้ำตาลแดง เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 7-8 ใบ กว้างประมาณ 21-24 เซนติเมตร ยาวประมาณ 42-46 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 35-42 เซนติเมตร ช่วงดอกยาว 18-22 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 6.5-8.5 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น

อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบหอกกลับ สีแดงม่วง ปลาย
กลีบแหลม สีแดงม่วง มีประมาณ 7-12 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูป
กลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีแดง มีประมาณ 23-46 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอก
ประมาณ 0.9-1.3 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีขาว กลีบดอก 1 กลีบ
เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากกลางสีเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.2 เซนติเมตร
ยาว 4.8 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด

-

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 14 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด ไนซ์
ก ลำต้น ข ใบ ค-จ ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด ไนซ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เรเดียนท์
(*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Radiant')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เรเดียนท์ เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สํารวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้น *Curcuma petiolata* (พันธุ์แม่) กับ พลอยทักซิธ *C. aurantiaca* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักซิธ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักซิธ x พลอยทักซิธ พลอยทักซิธ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคนเขียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย จูเอ็ล เรเดียนท์

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจีวยโคนเขียว	
2549-2552	คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เรเดียนท์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เรเดียนท์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma 'Chiangrai Jewel Radiant'</i> วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่มเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 90-102 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 80-93 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียวปนน้ำตาล โคนกาบสีน้ำตาลแดง เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 4-8 ใบ กว้างประมาณ 28-30 เซนติเมตร ยาวประมาณ 58-60 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 69-72 เซนติเมตร

ช่วงดอกยาว 10-12.5 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 11-11.5 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น
อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบหอกกลับ สีม่วง ปลายกลีบ
แหลม สีม่วงแดง มีประมาณ 22-24 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูป
กลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีแดง มีประมาณ 78-89 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอก
ประมาณ 1.6-2.0 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีเหลือง กลีบดอก
1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลืองเข้ม สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง
1.7-1.8 เซนติเมตร ยาว 1.9-2.0 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 15 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด เรเดียนท์
ก ลำต้น ข ใบ ค-ง ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด เรเดียนท์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล ชาร์มมิง
(*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Charming')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล ชาร์มมิง เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้น *Curcuma petiolata* (พันธุ์แม่) กับ พลอยทักษิณ *C. aurantiaca* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักษิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ พลอยทักษิณ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคนเขียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549–2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย จูเอ็ล ชาร์มมิง

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระเจียวโคนเขียว	
2549-2552	คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓ ↓ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล ชาร์มมิง	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล ชาร์มมิง ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Jewel Charming' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่มเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 85-114 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 105-120 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีน้ำตาลแดง โคนกาบสีแดง เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 5-9 ใบ กว้างประมาณ 32-34 เซนติเมตร ยาวประมาณ 60-63 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 60-68 เซนติเมตร ช่วงดอกยาว 32-35.5 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 11.6-13.7 เซนติเมตร กลีบประดับแยก

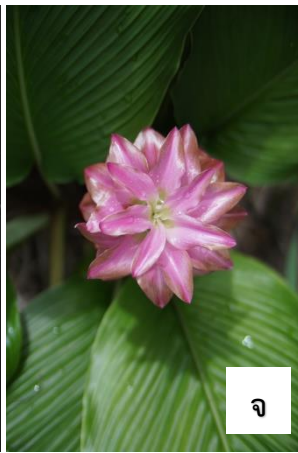
ชั้นอย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบหอกกลับ สีม่วงแต่มีสีเขียว
ปลายกลีบแหลม สีม่วงแดง มีประมาณ 23-43 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main
bract รูปกลมแบน ปลายกลีบเป็นติ่งแหลม สีแดง ปลายกลีบเป็นเส้น มีประมาณ 81-102
กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 1.9-2.1 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีเหลือง กลีบดอก
1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลืองเข้ม สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง
1.5 เซนติเมตร ยาว 2.0-2.2 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 16 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิ้ล ชาร์มมิง
ก ลำต้น ข ใบ ค-จ ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิ้ล ชาร์มมิง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล ไบรท์
(*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Bright')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล ไบรท์ เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้น *Curcuma petiolata* (พันธุ์แม่) กับ พลอยทักษิณ *C. aurantiaca* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักษิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ พลอยทักษิณ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคนเขียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย จูเอิล ไบรท์

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจีวยโคนเขียว	
2549-2552	↓ คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล ไบรท์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล ไบรท์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Jewel Bright' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่มิอนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 85-98 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 91-105 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียวขอบสีน้ำตาลแดง โคนกาบสีน้ำตาลแดง เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 6-8 ใบ กว้างประมาณ 25.7-28 เซนติเมตร ยาวประมาณ 54-58 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 55-60 เซนติเมตร

ช่วงดอกยาว 27.5-31 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 11-11.5 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น
อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบเกือบกลม สีม่วง ปลายกลีบ
เกือบกลม สีม่วง มีประมาณ 20 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูปกลม
แบน ปลายกลีบเกือบกลม สีแดง มีประมาณ 86-89 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอก
ประมาณ 1.4-1.6 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีเหลือง กลีบดอก
1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.4-1.5
เซนติเมตร ยาว 1.7-1.9 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 14 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิ้ล ไบรท์
 ก ลำต้น ข ใบ ค-ง ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิ้ล ไบรท์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล เลฟลี
(*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Lovely')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล เลฟลี เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สํารวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง พลอยทักษิณ *Curcuma aurantiaca* (พันธุ์แม่) กับ บัวชั้นชมพู *C. petiolata* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักษิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ พลอยทักษิณ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคเนเชียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย จูเอิล เลฟลี

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544–2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546–2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจีวยโคนเขียว	
2549-2552	คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เลิฟลี่	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เลิฟลี่ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Jewel Lovely' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 82-92 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 90-100 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียวฉาบแดง โคนกาบสีน้ำตาลแดง เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 8-10 ใบ กว้างประมาณ 21-24 เซนติเมตร ยาวประมาณ 43-45 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 47-50 เซนติเมตร

ช่วงดอกยาว 20-25 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 7-7.5 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น
อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบหอกกลับ สีม่วงอมชมพู ปลาย
กลีบแหลม สีม่วงอมชมพูเข้ม มีประมาณ 14-15 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main
bract รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีเขียวกลีบสีแดง มีประมาณ 38-40 กลีบ
เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีขาว กลีบดอก 1 กลีบ
เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.3-1.5
เซนติเมตร ยาว 4.8-4.9 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 11 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด เลิฟลี่
ก ลำต้น ข ใบ ค-จ ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด เลิฟลี่

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล บิวตี้
(*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Beauty')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล บิวตี้ เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง พลอยทักษิณ *Curcuma aurantiaca* (พันธุ์แม่) กับ บัวชั้น *C. petiolata* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักษิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ พลอยทักษิณ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคเนเชียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย จูเอ็ล บิวตี้

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจีวยโคนเขียว	
2549-2552	↓ คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล บิวตี้	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล บิวตี้ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> ‘Chiangrai Jewel Beauty’ วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 96-148 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 98-105 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียว โคนกาบน้ำตาลแดงปนสีเขียว เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 6-7 ใบ กว้างประมาณ 26.5-29 เซนติเมตร ยาวประมาณ 57-61 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 60-76 เซนติเมตร

ช่วงดอกยาว 26-30 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 10.9-11.6 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น
อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบเกือบกลม สีม่วง ปลายกลีบ
เกือบกลม สีม่วงเข้ม มีประมาณ 20-21 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract
รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีแดง มีประมาณ 86-90 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอก
ประมาณ 1.6-1.7 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีเหลือง กลีบดอก
1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.3-1.5
เซนติเมตร ยาว 1.7-1.8 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 12 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด บีวตี้
 ก ลำต้น ข ใบ ค-จ ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด บีวตี้

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล กอร์เจิส
(*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Gorgeous')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอิล กอร์เจิส เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบจาก รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง พลอยทักษิณ *Curcuma aurantiaca* (พันธุ์แม่) กับ บัวชั้นเผือก *C. petiolata* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักษิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ พลอยทักษิณ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคเนเชียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย จูเอิล กอร์เจิส

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544–2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546–2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจีวยโคนเขียว	
2549-2552	คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล กอร์เจิส	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล กอร์เจิส ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Jewel Gorgeous' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 80-90 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 76-120 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียวโคนกาบสีน้ำตาลแดง เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 8-10 ใบ กว้างประมาณ 30-33 เซนติเมตร ยาวประมาณ 51-52 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 58-68 เซนติเมตร ช่วงดอกยาว 31-35 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 11.5-12 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น

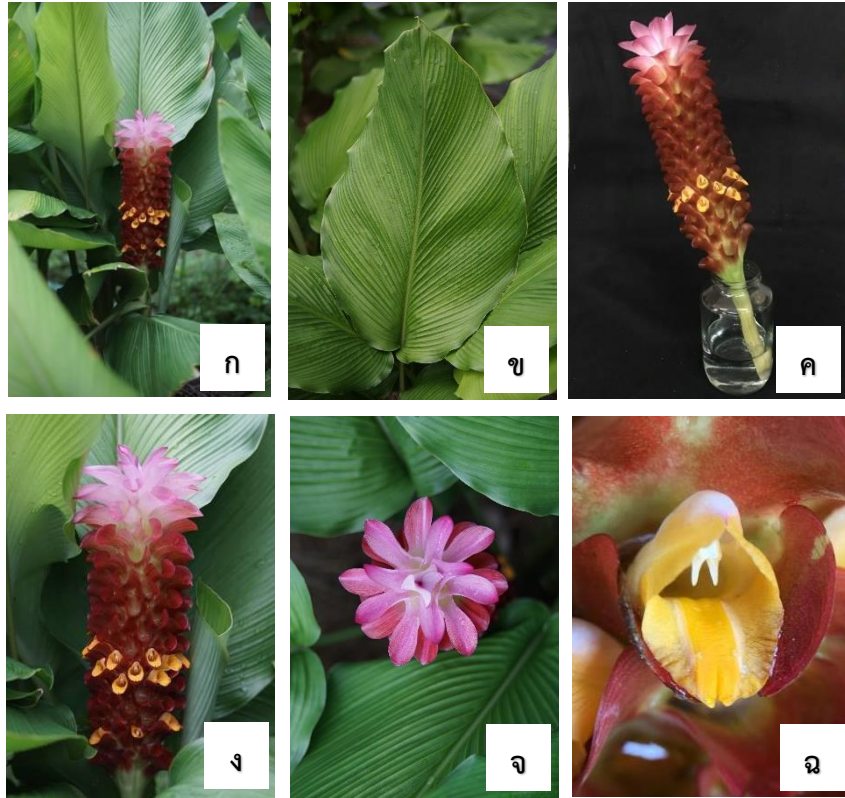
อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบรี ปลายกลีบมน สีชมพูอมม่วง ปลายกลีบสีแดง มีประมาณ 22-28 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีแดง มีประมาณ 88-90 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอก ประมาณ 1.9-2 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีเหลือง กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.4-1.5 เซนติเมตร ยาว 3.1-3.2 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 12 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด กอร์เจิส
 ก ลำต้น ข ใบ ค-ง ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด กอร์เจิส

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เอลิเกินท์
(*Curcuma* 'Chiangrai Jewel Elegant')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เอลิเกินท์ เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบจาก รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง พลอยทักษิณ *Curcuma aurantiaca* (พันธุ์แม่) กับ บัวชั้นเผือก *C. petiolata* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักษิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ พลอยทักษิณ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคเนเชียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย จูเอ็ล เอลิเกินท์

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544–2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546–2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจีวโคนเขียว	
2549-2552	↓ คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เอลิเกินท์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ล เอลิเกินท์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Jewel Elegant' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่มเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 86-105 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 110-130 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียวขอบสีน้ำตาล โคนกาบสีน้ำตาล เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 5-9 ใบ กว้างประมาณ 29-32 เซนติเมตร ยาวประมาณ 60-62 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 63-70 เซนติเมตร

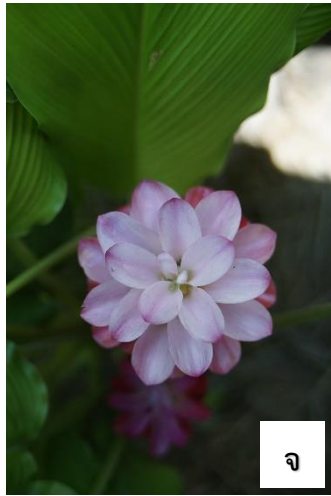
ช่วงดอกยาว 31-38 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 11-13 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น
อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบเกือบกลม สีม่วง ปลายกลีบ
เกือบกลม สีม่วงแดง มีประมาณ 20-36 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract
รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีแดงเข้ม มีประมาณ 90-102 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้าน
ดอกประมาณ 2.1-2.5 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีเหลือง กลีบดอก
1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลืองเข้ม สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง
1.3-1.4 เซนติเมตร ยาว 1.9-2.0 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 12 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด เอลิเกินท์
ก ลำต้น ข ใบ ค-ง ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย จูเอ็ด เอลิเกินท์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ 핑ค์
(*Curcuma* 'Chiangrai Diamond Pink')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ 핑ค์ เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้นเผือก *Curcuma petiolate* (พันธุ์แม่) กับ กระเจียวโคนเขียว *Curcuma* sp. (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักซิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักซิณ x พลอยทักซิณ พลอยทักซิณ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคนเขียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย ไดมอนด์ 핑ค์

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจีวยโคนเขียว	
2549-2552	คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ พิงค์	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวยลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ พิงค์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chiangrai Diamond Pink' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 71-105 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 95-105 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียว โคนกาบสีเขียว เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 5-7 ใบ กว้างประมาณ 23-23.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 58-60 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 64-70 เซนติเมตร ช่วงดอกยาว 31-34.5 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 8.3-9.4 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น

อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบหอกกลับ สีม่วงอ่อน ปลาย
กลีบเกือบกลม สีม่วง มีประมาณ 35-48 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract
รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีเขียว มีประมาณ 78-90 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้าน
ดอกประมาณ 1.5-1.7 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีขาวนวล กลีบดอก
1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.2-1.5
เซนติเมตร ยาว 1.8-2.0 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 14 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ พิงค์
ก ลำต้น ข ใบ ค-ง ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ พิงค์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ บับเบิลกัม
(*Curcuma* 'Chiangrai Diamond Bubblegum')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ บับเบิลกัม เป็นกระเจียวลูกผสม ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้นเผือก *Curcuma petiolate* (พันธุ์แม่) กับ กระเจียวโคนเขียว *Curcuma* sp. (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Eucurcuma* จำนวน 6 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวชั้น บัวชั้น x พลอยทักษิณ บัวชั้น x พลอยชมพู พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ พลอยทักษิณ x บัวชั้น บัวชั้น x กระเจียวโคนเขียว ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย ไดมอนด์ บับเบิลกัม

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสมลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> จำนวน 6 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น x บัวชั้น -บัวชั้น x พลอยทักษิณ -บัวชั้น x พลอยชมพู -พลอยทักษิณ x พลอยทักษิณ -พลอยทักษิณ x บัวชั้น -บัวชั้น x กระจีวโคนเชียว	
2549-2552	↓ คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ ↓ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ บับเบิลกัม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระจีวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ บับเบิลกัม ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> ‘Chiangrai Diamond Bubblegum’ วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5-3 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 105-115 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 115-130 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียว สีโคนกาบสีเขียว เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นมาก เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 4-7 ใบ ความกว้างใบประมาณ 23-24 เซนติเมตร ความยาวใบประมาณ 62-65 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอก

เกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 76-86 เซนติเมตร ช่วงดอกยาว 30-31 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 8.5-9.5 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้น อย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปใบเกือบกลม สีม่วง ปลายกลีบแหลม สีม่วง มีประมาณ 31-51 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีม่วง มีประมาณ 82-88 กลีบ เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอก ประมาณ 1.9-2.0 เซนติเมตร

ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในชอกกลีบประดับ สีขาว กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีเหลืองอ่อน สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง 1.4 เซนติเมตร สูง 1.7-1.8 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 14 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ บับเบิลกัม
 ก ลำต้น ข ใบ ค-จ ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ไดมอนด์ บับเบิลกัม

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ทาโร่ โอลด์โรส
(*Curcuma* 'Chiangrai Taro Old Rose')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 053-114133

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ทาโร่ โอลด์โรส เป็นกระเจียวลูกผสมปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2538 – 2544 สืบค้น รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย *Paracurcuma* (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย *Eucurcuma* (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2544–2545 ผสมพันธุ์กระเจียวระหว่าง บัวชั้นเผือก *Curcuma petiolate* (พันธุ์แม่) กับ ปทุมมา *C. alismatifolia* (พันธุ์พ่อ) (มาจากการผสมแบบพบกันหมด) และในปี พ.ศ. 2546–2548 2548 คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ได้ลูกผสมข้ามชนิดภายในสกุลย่อย *Paracurcuma* x *Eucurcuma* จำนวน 2 คู่ผสม ได้แก่ บัวชั้น x บัวขาว และ บัวชั้น x ปทุมมา ต่อมาในปี พ.ศ. 2549-2552 คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และทดสอบความสม่ำเสมอ จนกระทั่งได้พันธุ์ใหม่และตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงราย ทาโร่ โอลด์โรส

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
2538-2544	สำรวจ รวบรวม และคัดเลือกต้นพันธุ์ดีที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ จำนวน 12 พันธุ์ โดยสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> (กลุ่มปทุมมา) 2 สายพันธุ์ และสกุลย่อย <i>Eucurcuma</i> (กลุ่มกระเจียว) 10 สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2544-2545	ผสมพันธุ์ โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ ในกลุ่มปทุมมาและกระเจียว แบบพบกันหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
2546-2548	คัดเลือกพันธุ์คู่ผสม ลูกผสมข้ามสกุลย่อย <i>Paracurcuma</i> x <i>Eucurcuma</i> จำนวน 2 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่/จังหวัด
	-บัวชั้น × บัวขาว -บัวชั้น × ปทุมมา	
	↓	
2549-2552	คัดเลือกต้นลูกผสมที่มีลักษณะดีและสวยงาม ปลูกขยายพันธุ์ และคัดเลือกความสม่ำเสมอ	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
	ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ทาโร่ โอลด์โรส	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ทาโร่ โอลด์โรส ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> ‘Chiangrai Taro Old Rose’ วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร
ลำต้น	หัวเป็นลำต้นใต้ดินเป็นแง่งเหมือนขิง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 45-58 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 50-53 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว กว้าง ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว หนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน กาบใบสีเขียว โคนกาบสีเขียว เส้นกลางใบสีเขียว ขอบใบเป็นคลื่นปานกลาง เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 7-8 ใบ กว้างประมาณ 10-13.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 28-33 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อแน่น ประกอบด้วยกลีบของใบประดับ เวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยขึ้น ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกอยู่ระดับต่ำกว่าพุ่มใบ ช่อดอกยาว 39-47 เซนติเมตร ช่วงดอกยาว 16-18.5 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 6.5-7 เซนติเมตร กลีบประดับแยกชั้นอย่างชัดเจน กลีบประดับส่วนบน เรียกว่า coma bract รูปเกือบกลม สีชมพูม่วง ปลายกลีบรูปเกือบกลม สีชมพูม่วง มีประมาณ 9-12 กลีบ กลีบประดับส่วนล่าง เรียกว่า main bract

รูปกลมแบน ปลายกลีบเกือบกลม สีเขียว ขอบกลีบสีม่วงอ่อน มีประมาณ 14-19 กลีบ
เส้นผ่าศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.8-0.95 เซนติเมตร
ดอกจริง เป็นดอกที่ไม่มีก้านดอก ขนาดเล็ก อยู่ในซอกกลีบประดับ สีม่วง กลีบดอก 1 กลีบ
เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีม่วงอ่อนอมเหลือง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด กว้าง
1.9-2.0 เซนติเมตร ยาว 5.0-5.3 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด -

ลักษณะอื่นๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2½ เดือน
2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ
3. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา
4. อายุปักแจกันนานประมาณ 11 วัน
5. อายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ทาโร่ โอลด์โรส
 ก ลำต้น ข ใบ ค-จ ช่อดอก ฉ ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (กระเจียวลูกผสม) พันธุ์ เชียงราย ทาโร่ โอลด์โรส

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมมาศ
(*Curcuma* 'Patummat')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร

ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมมาศ ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2549 - 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปีพ.ศ. 2552 - 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปีพ.ศ. 2557 - 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปีพ.ศ. 2565 - 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ปทุมมาศ เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง ทรอปปิคสโนว์ (*Curcuma alismatifolia* 'Tropic Snow') กับบัวสวรรค์เทพสถิต (*Curcuma alismatifolia*)

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

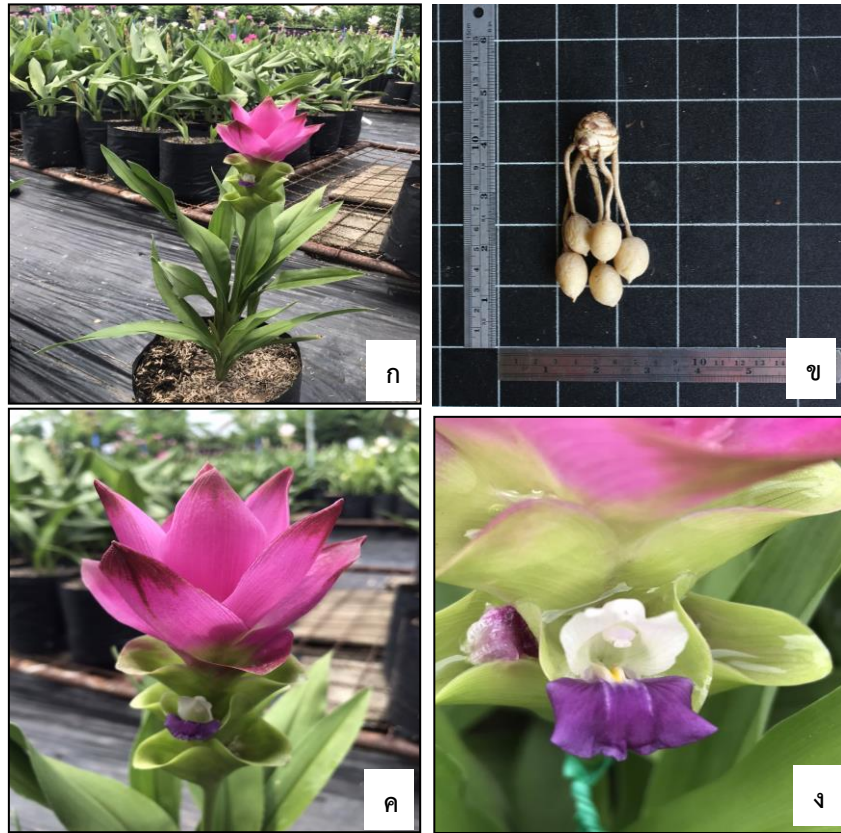
ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
↓		
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
↓		
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
↓		

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมมาศ	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

<u>ชนิด/ประเภท</u>	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมมาศ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Patummat' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
<u>ราก</u>	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม
<u>ต้น</u>	เส้นผ่าศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 1.5 - 2.0 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 25 - 35 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 20 - 30 เซนติเมตร
<u>ใบ</u>	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีเขียว เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 3 - 5 ใบ ขนาดใบกว้าง 3 - 5 เซนติเมตร ยาว 20 - 25 เซนติเมตร
<u>ดอก/ช่อดอก</u>	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 12 - 15 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 6 - 10 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีชมพู ปลายใบประดับแต้มสีแดง มีประมาณ 9 - 11 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียวอ่อน มีประมาณ 7 - 10 กลีบดอกหนาปานกลาง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอก 0.3 - 0.5 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากกลางสีม่วงเข้ม สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.5 x 3.5 เซนติเมตร
<u>ผล/เมล็ด</u>	-
<u>ลักษณะอื่น ๆ</u>	1. อายุปลูกถึงให้ดอก 70 - 90 วัน 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 5 - 10 หน่อ/กอ 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็น ไม้ตัดดอก

4. อายุปักแจกันนานประมาณ 7 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมมาศ
ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมมาศ

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์วิภาดา
(*Curcuma* 'Wipada')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์วิภาดา ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปีพ.ศ. 2549 - 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปีพ.ศ. 2552 - 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปีพ.ศ. 2557 - 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปีพ.ศ. 2565 - 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ วิภาดา เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง ปทุมมา (*Curcuma alismatifolia* 'AL-274') กับ ปทุมมา (*Curcuma alismatifolia* 'AL-341')

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

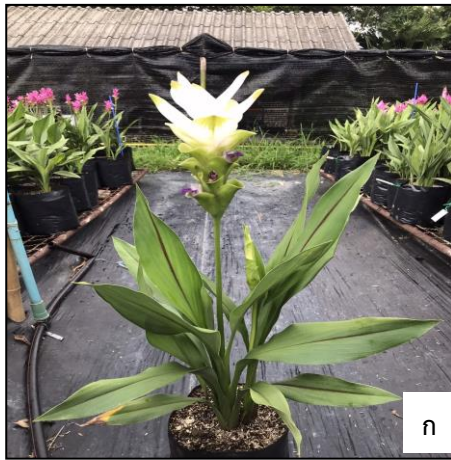
ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์วิภาดา	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

<u>ชนิด/ประเภท</u>	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์วิภาดา ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma 'Wipada'</i> วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
<u>ราก</u>	ส่วนของราก รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร ส่วนของหัว หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 2 - 3 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
<u>ต้น</u>	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 40 - 50 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 28 - 32 เซนติเมตร
<u>ใบ</u>	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีม่วง - แดง เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 3 - 5 ใบ ขนาดใบกว้าง 5 - 7 เซนติเมตร ยาว 25 - 30 เซนติเมตร
<u>ดอก/ช่อดอก</u>	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 15 - 17 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 8 - 9 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีขาว ปลายใบประดับแต้มสีแดง-เขียว มีประมาณ 8 - 10 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียว มีประมาณ 9 - 11 กลีบ กลีบดอกหนา เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.5 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีม่วง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.8 x 4.2 เซนติเมตร
<u>ผล/เมล็ด</u>	-
<u>ลักษณะอื่น ๆ</u>	1. อายุปลูกถึงให้ดอก 80 - 90 วัน 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 2 - 6 หน่อ/กอ 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง

4. อายุปักแจกันนานประมาณ 9 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์วิภาดา
ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์วิภาดา

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวฉวี
(*Curcuma* 'Buachawee')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวฉวี ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปีพ.ศ. 2549 – 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปีพ.ศ. 2552 – 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปีพ.ศ. 2557 – 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปีพ.ศ. 2565 – 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ บัวฉวี เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง บัวลายปราจีน (*Curcuma rhabdota*) กับปทุมมา (*Curcuma alismatifolia* "SP#20")

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวฉวี	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

<u>ชนิด/ประเภท</u>	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวฉวี ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Buachawee' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
<u>ราก</u>	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 1.7 - 2.6 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
<u>ต้น</u>	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 30 - 40 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 30 - 40 เซนติเมตร
<u>ใบ</u>	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีเขียว เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 4 - 5 ใบ ขนาดใบกว้าง 6 - 7 เซนติเมตร ยาว 20 - 25 เซนติเมตร
<u>ดอก/ช่อดอก</u>	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 15 - 17 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 8 - 11 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีขาวอมชมพูอ่อน ปลายใบประดับแต้มสีแดง-เขียว มีประมาณ 9 - 10 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียวอ่อน มีประมาณ 11 - 12 กลีบ กลีบหนา เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.5 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากกว้างสีม่วง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.9 x 4.2 เซนติเมตร
<u>ผล/เมล็ด</u>	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลูกถึงให้ดอก 70 - 90 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 4 - 8 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง ดอกจริงมีกลิ่นหอม
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 11 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 8 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวฉวี
ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวฉวี

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ช่อชมพู
(Curcuma 'Cho Chompoo')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ช่อชมพู ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปีพ.ศ. 2549 - 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปีพ.ศ. 2552 - 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปีพ.ศ. 2557 - 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปีพ.ศ. 2565 - 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ช่อชมพู เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง บลูตุง (*Curcuma rhabdota* "Blue Tung") กับ บัวขาว (*Curcuma parviflora*)

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ช่อชมพู	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

<u>ชนิด/ประเภท</u>	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ ช่อชมพู ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma hybrid</i> ‘Cho Chompoo’ วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
<u>ราก</u>	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่าศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 1.0 - 2.5 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
<u>ต้น</u>	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 30 - 40 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 30 - 40 เซนติเมตร
<u>ใบ</u>	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีม่วง - แดง เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 2 - 3 ใบ ขนาดใบกว้าง 8 - 10 เซนติเมตร ยาว 24 - 30 เซนติเมตร
<u>ดอก/ช่อดอก</u>	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 10 - 13 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5 - 8 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีชมพูอ่อน ปลายใบประดับแต้มสีชมพู มีประมาณ 11 - 13 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียวอ่อน มีประมาณ 10 - 12 กลีบ กลีบดอกหนาปานกลาง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอก 0.5 - 0.6 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากกลางสีม่วงเข้ม สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.3 × 3.8 เซนติเมตร
<u>ผล/เมล็ด</u>	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลุกถึงให้ดอก 45 - 50 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 9 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มเล็กน้อย ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้กระถาง และไม้ตัดดอก
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 14 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ช่อชมพู
ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ช่อชมพู

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ชินอุรา
(*Curcuma* 'Chuen Ura')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ชินอุรา ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปีพ.ศ. 2549 – 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปีพ.ศ. 2552 – 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปีพ.ศ. 2557 – 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปีพ.ศ. 2565 – 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ชินอุรา เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง บลูตุง (*Curcuma rhabdota* "Blue Tung") กับบัวขาว (*Curcuma parviflora*)

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

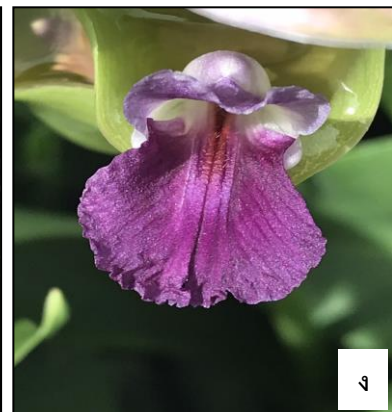
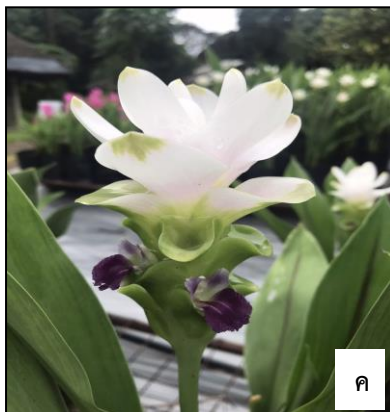
ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ชื่นอุรา	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

<u>ชนิด/ประเภท</u>	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ชื่นอุรา ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Chuen Ura' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
<u>ราก</u>	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่าศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 1.0 - 2.5 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
<u>ต้น</u>	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 40 - 55 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 20 - 30 เซนติเมตร
<u>ใบ</u>	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีม่วง-แดง เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 3 - 5 ใบ ขนาดใบกว้าง 7 - 9 เซนติเมตร ยาว 24 - 30 เซนติเมตร
<u>ดอก/ช่อดอก</u>	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 10 - 13 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5 - 8 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีขาวอมชมพูอ่อน ปลายใบประดับแต้มสีเขียว มีประมาณ 11 - 13 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียวอ่อน มีประมาณ 10 - 12 กลีบ กลีบดอกหนาปานกลาง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอก 0.5 - 0.6 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากกลางสีม่วงเข้ม สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.5 x 3.8 เซนติเมตร
<u>ผล/เมล็ด</u>	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลูกถึงให้ดอก 45 - 50 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 9 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มเล็กน้อย ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้กระถาง และไม้ตัดดอก
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 14 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ชินอุรา
ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ชินอุรา

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์อังศุมาลิน
(*Curcuma* 'Angsumalin')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร

ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์อังศุมาลิน ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2549 - 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2552 - 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปี พ.ศ. 2557 - 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2565 - 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ อังศุมาลิน เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง ปทุมมา (*Curcuma alismatifolia* "AL-292") กับ กระเจียวขาไก่ (*Curcuma angustifolia*)

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

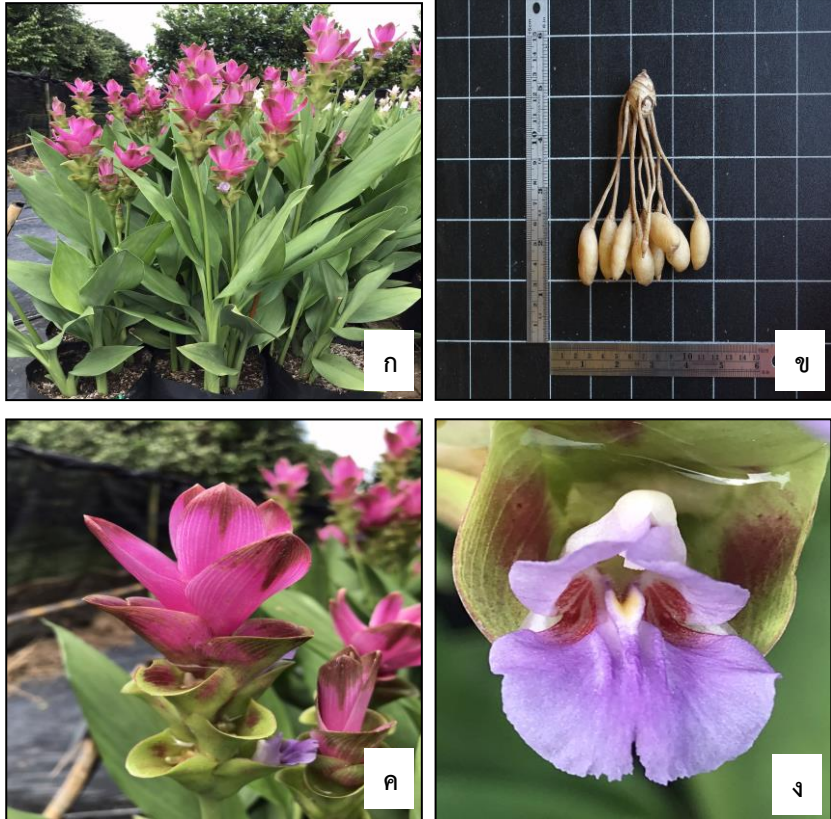
ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์อังศุมาลิน	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

<u>ชนิด/ประเภท</u>	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์อังศุมาลิน ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Angsumalin' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
<u>ราก</u>	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 1.5 – 2.0 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
<u>ต้น</u>	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 25 - 30 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 20 - 30 เซนติเมตร
<u>ใบ</u>	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีเขียว เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 3 - 4 ใบ ขนาดใบกว้าง 7 - 8 เซนติเมตร ยาว 18 - 20 เซนติเมตร
<u>ดอก/ช่อดอก</u>	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 10 - 12 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5 - 6 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีชมพู ปลายใบประดับแต้มสีแดง มีประมาณ 7 - 10 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียวอ่อน มีประมาณ 9 - 10 กลีบ กลีบดอกหนา เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.5 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีม่วง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.1 x 3.1 เซนติเมตร
<u>ผล/เมล็ด</u>	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลูกถึงให้ดอก 70 - 90 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 4 - 8 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 12 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 5 - 8 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์อังศุมาลิน
ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์อังศุมาลิน

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมาลัย
(*Curcuma* ‘Buamalai’)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมาลัย ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2549 – 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2552 – 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปี พ.ศ. 2557 – 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2565 – 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ บัวมาลัย เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง บัวขาว (*Curcuma parviflora*) กับ ปทุมรัตน์ (*Curcuma sparganifolia* “Patumrat”)

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

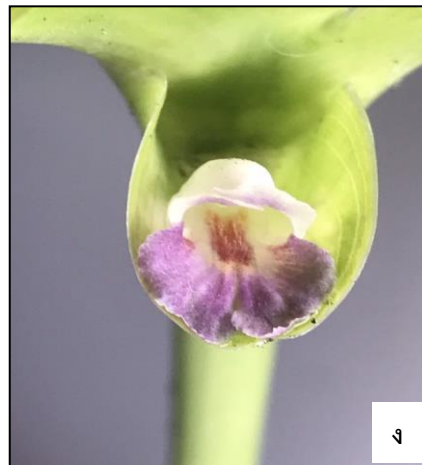
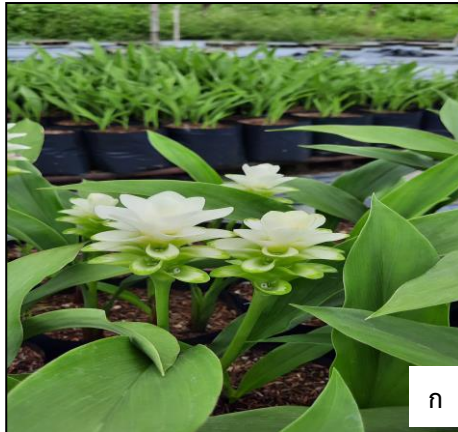
ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมาลัย	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

<u>ชนิด/ประเภท</u>	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมาลัย ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Buamalai' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
<u>ราก</u>	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าใต้เส้นผ่าศูนย์กลาง หัวใหญ่ประมาณ 1.0 - 2.0 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
<u>ต้น</u>	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 25 - 40 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 27 - 35 เซนติเมตร
<u>ใบ</u>	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีเขียว เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 2 - 3 ใบ ขนาดใบกว้าง 6 - 8 เซนติเมตร ยาว 20 - 25 เซนติเมตร
<u>ดอก/ช่อดอก</u>	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 8 - 10 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 4 - 6 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีขาว มีประมาณ 11 - 15 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียวอ่อน ปลายใบประดับเป็นริ้วสีขาว มีประมาณ 6 - 10 กลีบ กลีบดอกหนาปานกลาง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอก 0.3 - 0.6 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีม่วงเข้ม สันปากสีเหลือง-แดง ดอกจริงมีขนาด 0.6 x 2.3 เซนติเมตร
<u>ผล/เมล็ด</u>	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลูกถึงให้ดอก 70 - 90 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 2 - 4 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้กระถาง
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 22 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมาลัย
 ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมาลัย

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ทับทิมผกา
(*Curcuma* 'Tubtimphaka')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ทับทิมผกา ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2549 – 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2552 – 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปี พ.ศ. 2557 – 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2565 – 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ต้านทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ทับทิมผกา เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง ทับทิมสยาม (*Curcuma sparganifolia*) กับปทุมมาเชียงใหม่ชมพู (*Curcuma alismatifolia* 'Chiang mai pink')

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

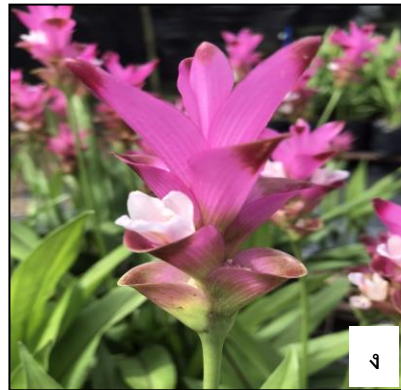
ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
	25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	
	↓	
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ทับทิมผกา	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

<u>ชนิด/ประเภท</u>	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ทับทิมผกา ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma 'Tubtimphaka'</i> วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
<u>ราก</u>	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 1.3 - 2.0 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
<u>ต้น</u>	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 20 - 35 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 16 - 25 เซนติเมตร
<u>ใบ</u>	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบสอบเรียว สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีม่วง - แดง เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 2 - 3 ใบ ขนาดใบกว้าง 3 - 5 เซนติเมตร ยาว 18 - 25 เซนติเมตร
<u>ดอก/ช่อดอก</u>	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 8 - 10 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 4 - 5 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีชมพู ปลายใบประดับแต้มสีแดง มีประมาณ 8 - 11 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียว มีประมาณ 6 - 7 กลีบ กลีบดอกหนาปานกลาง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอก 0.3 - 0.4 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีขาว สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.2 x 2.4 เซนติเมตร
<u>ผล/เมล็ด</u>	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลูกถึงให้ดอก 50 - 60 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 4 - 7 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มเล็กน้อย ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้กระถาง และไม้ตัดดอก
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 8 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 5 - 8 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ทับทิมผกา
 ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ทับทิมผกา

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทริก
(*Curcuma* 'Puntarik')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทริก ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2549 - 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2552 - 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปี พ.ศ. 2557 - 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2565 - 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ปทุมทริก เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง บัวขาวใหญ่ (*Curcuma parviflora*) กับบัวสวรรค์ขาววัฒนา (*Curcuma alismatifolia*)

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปุนทริก	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปุนทริก ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Puntarik' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 2.0 - 2.5 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 35 - 45 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 25 - 35 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีม่วง - แดง เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 2 - 3 ใบ ขนาดใบกว้าง 8 - 9 เซนติเมตร ยาว 23 - 26 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 13 - 14 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 7 - 8 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีขาวโอรส ปลายใบประดับแต้มสีเขียว มีประมาณ 12 - 14 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียว มีประมาณ 14 - 15 กลีบ กลีบดอกหนา เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.7 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากล่างสีม่วง สันปากสีน้ำตาล ดอกจริงมีขนาด 1.4 x 3.9 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลูกลงถึงให้ดอก 70 - 85 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 2 - 3 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 16 - 20 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 5 - 8 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทริก
 ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทริก

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวอรุณ
(*Curcuma* 'Bua Arun')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวอรุณ ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2549 – 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2552 – 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปี พ.ศ. 2557 – 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2565 – 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ บัวอรุณ เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง บัวลายกาญจน์ (*Curcuma sparganifolia*) กับ บัวขาว (*Curcuma parviflora*)

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

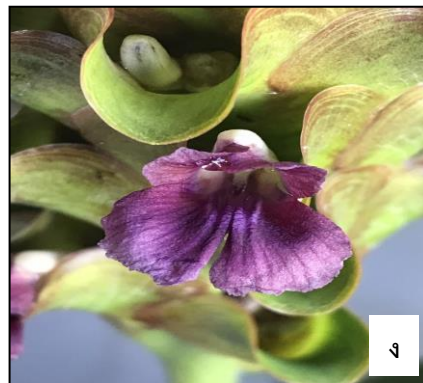
ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวอรุณ	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวอรุณ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Bua Arun' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่าศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 1.2 - 2.0 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 28 - 40 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 25-35 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีเขียว เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 2 - 3 ใบ ขนาดใบกว้าง 7 - 10 เซนติเมตร ยาว 22 - 30 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 9 - 11 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5 - 7 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีชมพู ปลายใบประดับแต้มสีเขียวและสีน้ำตาล มีประมาณ 9 - 12 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียวอ่อน มีประมาณ 7 - 10 กลีบ กลีบดอกหนาปานกลาง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอก 0.3 - 0.5 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากกลางสีม่วงเข้ม สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.0 x 2.5 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลูกรั้งให้ดอก 70 - 90 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 2 - 5 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้กระถาง
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 20 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (สกุลผสมปทุมมา) พันธุ์บัวอรุณ
ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (สกุลผสมปทุมมา) พันธุ์บัวอรุณ

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมณี
(*Curcuma 'Buamane'*)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมณี ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2549 – 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2552 – 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปี พ.ศ. 2557 – 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2565 – 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ บัวมณี เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง มณีกาญจน์ (*Curcuma sparganifolia*) กับบัวสวรรค์ขาว (*Curcuma alismatifolia*)

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

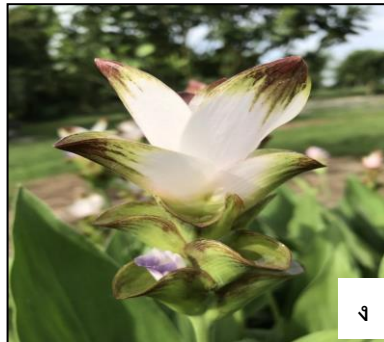
ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมณี	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมณี ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Buamane'e' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 1.0 - 2.5 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 40 - 50 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 20 - 35 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีเขียว เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 4 - 5 ใบ ขนาดใบกว้าง 7 - 10 เซนติเมตร ยาว 20 - 35 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 8 - 12 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5 - 7 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีขาว ปลายใบประดับแต้มสีน้ำตาล มีประมาณ 6 - 9 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียว มีประมาณ 8 - 10 กลีบ กลีบดอกหนาปานกลาง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอก 0.3 - 0.5 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากกว้างสีม่วง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.0 x 3.0 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลูกถึงให้ดอก 60 - 80 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 7 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก ดอกจริงมีกลิ่นหอม
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 16 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมณี
ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์บัวมณี

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทิพย์
(*Curcuma* ‘Patumtip’)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทิพย์ ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2549 – 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2552 – 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปี พ.ศ. 2557 – 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2565 – 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ปทุมทิพย์ เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง ปทุมมา (*Curcuma alismatifolia* “Big red”) กับ บัวสวรรค์เทพสถิตย์ (*Curcuma alismatifolia*)

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

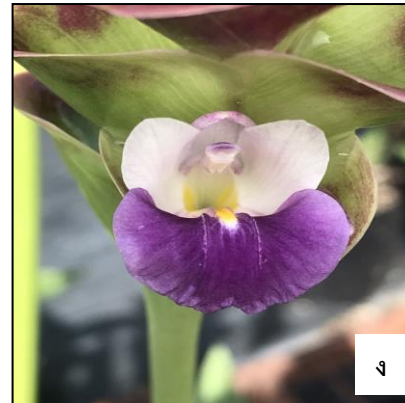
ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทิพย์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทิพย์ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma 'Patumtip'</i> วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 1.5 - 3.0 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 25 - 40 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 20 - 30 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีม่วง - แดง เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 2 - 3 ใบ ขนาดใบกว้าง 5 - 10 เซนติเมตร ยาว 18 - 25 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 13 - 16 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 9 - 12 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีชมพู ปลายใบประดับแต้มสีแดง มีประมาณ 10 - 14 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียว มีประมาณ 8 - 10 กลีบ กลีบดอกหนาปานกลาง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอก 0.4 - 0.5 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากกว้างสีม่วง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.7 × 4.2 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลูกลงถึงให้ดอก 60 - 70 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 5 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 12 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทิพย์
ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ปทุมทิพย์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เทพบุหงา
(*Curcuma* 'Thep Bu Nga')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เทพบุหงา ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ปี พ.ศ. 2549 – 2551 ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยวระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์ ปี พ.ศ. 2552 – 2556 สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น ปี พ.ศ. 2557 – 2562 ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสมในสภาพโรงเรือนและแปลงปลูกที่มีการระบาดของโรคเหี่ยว และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2565 – 2567 คัดเลือกและเปรียบเทียบพันธุ์ปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวกับพันธุ์การค้าในแปลงปลูกศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จำนวน 2 ฤดูกาลผลิต ซึ่งสามารถคัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ เทพบุหงา เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่าง บัวสวรรค์ขาว (*Curcuma alismatifolia*) กับ บัวสวรรค์เทพสถิตย์ (*Curcuma alismatifolia*)

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2549 - 2551	ศึกษาปฏิกิริยาของสายพันธุ์พืชสกุลกระเจียวต่อโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i> จำนวน 79 พันธุ์/สายพันธุ์ จากนั้นคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ที่แสดงคุณสมบัติต้านทานต่อโรคเหี่ยว ระดับปานกลาง - สูง ได้จำนวน 35 พันธุ์/สายพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2552 - 2556	สร้างลูกผสมโดยการผสมพันธุ์ที่คัดเลือกกับกระเจียว/ปทุมมา บัวขาว บัวลาย ปทุมรัตน์ จำนวน 75 คู่ผสม ได้ต้นลูกผสมทั้งสิ้น จำนวน 7,350 ต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย
	↓	
พ.ศ. 2557 - 2562	ทดสอบปฏิกิริยาด้านทานต่อโรคเหี่ยวของลูกผสม และคัดเลือกปทุมมาลูกผสมต้านทานโรคเหี่ยวได้ทั้งหมด 25 สายพันธุ์ จำนวน 24 คู่ผสม	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
พ.ศ. 2565 - 2567	คัดเลือกต้นปทุมมาลูกผสมสายพันธุ์ทนทานต่อโรคเหี่ยวที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เทพบุหงา	ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เทพบุหงา ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> 'Thep Bu Nga' วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	<u>ส่วนของราก</u> รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 ประเภท คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร <u>ส่วนของหัว</u> หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร ลักษณะหัวเป็นแบบหัวใต้ดิน (tuberous rhizome) โดยเหง้าจะแตกออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวใหญ่ประมาณ 1.3 - 2.5 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 30 - 40 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 25 - 40 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยวรูปหอก ใบกว้างปานกลาง ปลายใบแหลม สีเขียว ขอบใบเรียบ เส้นกลางใบสีม่วง - แดง เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก ใบมีประมาณ 3 - 6 ใบ ขนาดใบกว้าง 5 - 9 เซนติเมตร ยาว 20 - 26 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	<u>ช่อดอก</u> แทงออกกลางลำต้นเทียม ชูเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 15 - 18 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 7 - 12 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบนสีขาวอมชมพู ปลายใบประดับแต้มสีแดง-เขียว มีประมาณ 10 - 14 กลีบ ใบประดับส่วนล่างสีเขียว มีประมาณ 8 - 11 กลีบ กลีบดอกหนาปานกลาง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอก 0.4 - 0.5 เซนติเมตร <u>ดอกจริง</u> มีขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีดอกสีขาว กลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นปาก ปากกว้างสีม่วง สันปากสีเหลือง ดอกจริงมีขนาด 1.7 x 4.3 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-

- ลักษณะอื่น ๆ
1. อายุปลูกถึงให้ดอก 60 - 70 วัน
 2. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 5 หน่อ/กอ
 3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง กลีบดอกหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก
 4. อายุปักแจกันนานประมาณ 8 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์หลังออกดอก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เทพบุหงา
ก. ต้น ข. ราก ค. ช่อดอก ง. ดอกจริง

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เทพบุหงา

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ชมพูนุช
(*Spathoglottis* 'Chom Pu Nuch')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร

ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ชมพูนุช ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างลูกผสมใหม่ที่เหมาะสำหรับผลิตเป็นไม้กระถาง ในปี พ.ศ. 2549 - 2553 ทำการสำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี นครปฐม ระยอง และศรีสะเกษ สามารถรวบรวมต้นพันธุ์ได้ 92 ต้น พันธุ์ มีพันธุ์แท้ 3 ชนิด ส่วนเมล็ดจากแหล่งการค้า สามารถคัดเลือกเป็นพ่อและแม่พันธุ์ได้ 13 ต้นพันธุ์ ทำการผสมพันธุ์แบบพบกันหมด จำนวน 35 คู่ผสม ได้ลูกผสมจำนวน 20 คู่ มีเพียง 12 คู่ ที่เมล็ดสามารถเจริญเติบโตเป็นต้นได้ ปี พ.ศ. 2557- 2558 คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น ปี พ.ศ. 2559-2560 ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2560-2563 จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) และปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม โดยประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ ปี พ.ศ. 2568-2570 ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม และได้เปรียบเทียบกับพันธุ์ โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนดินและเหลือวิชาพบว่า Spa-Hy-36-30 ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่ได้จากการผสมระหว่างพันธุ์แม่ คือ Spa-Hy-02-13 กับพันธุ์พ่อ คือ Spa-Hy-03-50 มีลักษณะฟอร์มดอกกลม กลีบดอกสีม่วงอมแดง หูกลีบปาก กลีบปากและปลายกลีบดอกสีม่วงอมแดง โคนกลีบปากสีเหลืองอ่อน ช่อดอกเสมอทรงพุ่ม จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า ชมพูนุช

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

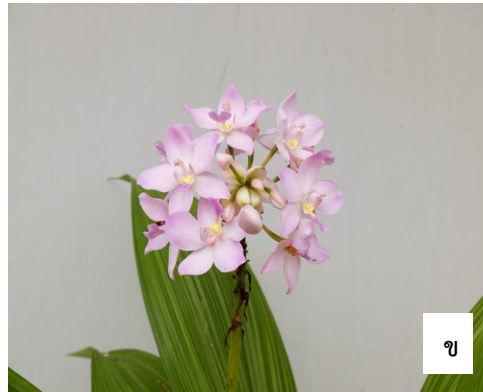
ปี	ชั่ววัย	ปลูก	คัดเลือก	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
2549-2553				สำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ	
2557-2558	F ₀			คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น	ศวส.ชร. ^{1/}
2559-2560	F ₁	105	พ่อแม่ 17 ลูกผสม 50	ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
2560-2561	F ₁	50	30	จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection)	ศวส.ชร. ^{1/}
2561-2563	S ₁	1,899 (14)		ปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
			191 (14) ↓ 97 (14) ↓ 33 (14)	ปีที่ 1 : คัดเลือกจากการเจริญเติบโตของต้น เหลือ 14 คู่ผสม และคัดเลือกต้นคู่ผสมละ 10-15 ต้น ได้ 191 ต้น ปีที่ 2 : คัดเลือกซ้ำจากการเจริญเติบโตและคุณภาพของดอก คู่ผสมละ 4-10 ต้น ได้ 97 ต้น ปีที่ 3 : ประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ ^{2/} คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ	
2568-2570	S ₂	33 (14)		ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์	ศวส.ชร. ^{1/}
			33 (14) ↓ 6 (4)	ปีที่ 1 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 5 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ปีที่ 2 และ 3 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 10 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม พร้อมขยายพันธุ์	
2568-2570	S ₃	6+2	1	เปรียบเทียบกับพันธุ์ : วางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนชมพูและเหลือง วิชา พบว่า Spa-Hy-36-30 ฟอรัมดอกกลม กลีบดอกสีม่วงอมแดง หูกลีบปาก กลีบปากและปลายกลีบดอกสีม่วงอมแดง โคนกลีบปากสีเหลืองอ่อน ช่อดอกเสมอทรงพุ่ม จึงเสนอขึ้นทะเบียนพันธุ์ชื่อ ชมพูนุช	ศวส.ชร. ^{1/}

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

^{2/} เกณฑ์การคัดเลือก 1) ทรงต้นตั้งตรง มีการแตกกอดี 2) ก้านช่อดอกแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม 3) ดอกออกเป็นกลุ่มที่ปลายก้านช่อ สีดอกสดใส 4) ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4-6 สัปดาห์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ชมพูนุช ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Spathoglottis</i> 'Chom Pu Nuch' วงศ์ Orchidaceae กล้วยไม้ดินใบหมาก ไม้ดอกไม้ประดับ
ลำต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นไม่ได้เป็นข้อต่อที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่จะรวมตัวอยู่ใต้ดินเป็นลักษณะคล้ายหัว หรือกระเปาะ มีจำนวน 4 ต้น/กอ ทรงพุ่มกว้าง 58.3 เซนติเมตร สูง 27.5 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว รูปยาวรี โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ปลายใบเรียวแหลม แผ่นใบพับจีบเป็นร่องคล้ายใบหมาก มีจำนวน 6 ใบ/ต้น ขนาดใบกว้าง 5.6 เซนติเมตร ยาว 41.1 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	ดอกสมบูรณ์เพศ สมมาตรด้านข้าง พORMดอกกลม ดอกสีชมพูหวาน/ Red-Purple 73C หูกลิบปาก กลีบปาก และปลายกลีบดอกสีม่วงอมแดง Red-Purple 73B โคนกลีบปากสีเหลืองอ่อน ขนาดดอกกว้าง 3.7 เซนติเมตร สูง 3.8 เซนติเมตร ช่อดอกแบบกระจะ ก้านช่อดังตรงและแข็งแรง ดอกทยอยบานจากโคนไปปลายช่อ ช่อดอกเสมอทรงพุ่มยาว 29.2 เซนติเมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางของก้านช่อดอก 0.50 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-
ลักษณะอื่น ๆ	ทรงต้นตั้งตรงมีการแตกกอดี ก้านช่อดอกตรงแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เสมอพุ่มใบดอกทยอย บานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4 - 6 สัปดาห์

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ชมพูนุช
ก. ต้น ข. ช่อดอก ค. ดอก

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ชมพูนุช

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์นวลลออ
(*Spathoglottis* 'Nuan La Or')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์นวลลออ ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างลูกผสมใหม่ที่เหมาะสำหรับผลิตเป็นไม้กระถาง ในปี พ.ศ. 2549 - 2553 ทำการสำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี นครปฐม ระยอง และศรีสะเกษ สามารถรวบรวมต้นพันธุ์ได้ 92 ต้นพันธุ์ มีพันธุ์แท้ 3 ชนิด ส่วนเมล็ดจากแหล่งการค้า สามารถคัดเลือกเป็นพ่อและแม่พันธุ์ได้ 13 ต้นพันธุ์ ทำการผสมพันธุ์แบบพบกันหมด จำนวน 35 คู่ผสม ได้ลูกผสมจำนวน 20 คู่ มีเพียง 12 คู่ ที่เมล็ดสามารถเจริญเติบโตเป็นต้นได้ ปี พ.ศ. 2557- 2558 คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น ปี พ.ศ. 2559-2560 ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2560-2563 จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) และปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม โดยประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ ปี พ.ศ. 2568-2570 ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม และได้เปรียบเทียบกับพันธุ์ โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกผสมบอร์น มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนขมพูและเหลืองวิชา พบว่า Spa-Hy-28-10 ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่ได้จากการผสมระหว่างพันธุ์แม่ คือ Spa-Se-49-83 กับพันธุ์พ่อ คือ Spa-Hy-16-01 มีลักษณะพORMดอกกลม ดอกมีขนาดใหญ่ กลีบดอกสีเหลือง ขอบกลีบมีสีม่วง มีกระสีม่วงอมแดงกระจายบริเวณกลางกลีบ หูกลีบปากและกลีบปากสีส้มอมเหลือง หูกลีบปากด้านในมีกระสีแดงกระจายอยู่ทั่ว โคนกลีบปากมีกระสีแดง กลีบปากมีแต้มสีแดงอมส้ม และขอบกลีบมีแถบสีแดงอมส้ม ข้อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า นวลลออ

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ชั่วที่	ปลูก	คัดเลือก	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
2549-2553				สำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรจกจังหวัดทั่วประเทศ	
2557-2558	F ₀			คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น	ศวส.ชร. ^{1/}
2559-2560	F ₁	105	พ่อแม่ 17 ลูกผสม 50	ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
2560-2561	F ₁	50	30	จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection)	ศวส.ชร. ^{1/}
2561-2563	S ₁	1,899 (14)		ปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
			191 (14)	ปีที่ 1 : คัดเลือกจากการเจริญเติบโตของต้น เหลือ 14 คู่ผสม และคัดเลือกต้นคู่ผสมละ 10-15 ต้น ได้ 191 ต้น	
			97 (14)	ปีที่ 2 : คัดเลือกซ้ำจากการเจริญเติบโตและคุณภาพของดอก คู่ผสมละ 4-10 ต้น ได้ 97 ต้น	
			33 (14)	ปีที่ 3 : ประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ ^{2/} คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ	
2568-2570	S ₂	33 (14)		ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์	ศวส.ชร. ^{1/}
			33 (14)	ปีที่ 1 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 5 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	
			6 (4)	ปีที่ 2 และ 3 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 10 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม พร้อมขยายพันธุ์	
2568-2570	S ₃	6+2	1	เปรียบเทียบกับพันธุ์ : วางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนชมพูและเหลือง วิชา พบว่า Spa-Hy-28-10 พอร์มดอกกลม ดอกมีขนาดใหญ่ กลีบดอกสีเหลือง ขอบกลีบมีสีม่วง มีกระสีม่วงอมแดงกระจายบริเวณกลางกลีบ หูกลีบปากและกลีบปากสีส้มอมเหลือง หูกลีบปากด้านในมีกระสีแดง กระจายอยู่ทั่ว โคนกลีบปากมีกระสีแดง กลีบปากมีแต้มสีแดงอมส้ม และขอบกลีบมีแถบสีแดงอมส้ม ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม จึงเสนอขึ้นทะเบียนพันธุ์ชื่อ นวลล่อ	ศวส.ชร. ^{1/}

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

^{2/} เกณฑ์การคัดเลือก 1) ทรงต้นตั้งตรง มีการแตกกอดี 2) ก้านช่อดอกแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม 3) ดอกออกเป็นกลุ่มที่ปลายก้านช่อ สีดอกสดใส 4) ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4-6 สัปดาห์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์वलลือ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Spathoglottis</i> 'Nuan La Or' วงศ์ Orchidaceae กล้วยไม้ดินใบหมาก ไม้ดอกไม้ประดับ
ลำต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นไม่ได้เป็นข้อต่อที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่จะรวมตัวอยู่ที่โคนเป็นลักษณะคล้ายหัว หรือกระเปาะ มีจำนวน 4 ต้น/กอ ทรงพุ่มกว้าง 50.3 เซนติเมตร สูง 21.0 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว รูปยาวรี โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ปลายใบเรียวแหลม แผ่นใบพับจับเป็นร่องคล้ายใบหมาก มีจำนวน 5 ใบ/ต้น ขนาดใบกว้าง 4.7 เซนติเมตร ยาว 34.5 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	ดอกสมบูรณ์เพศ สมมาตรด้านข้าง พORMดอกกลม ดอกมีขนาดใหญ่ กลีบดอกสีเหลือง Yellow 11B ขอบกลีบมีสีม่วง มีกระสีม่วงอมแดงกระจายบริเวณกลางกลีบ Red-Purple 63D หูกลีบปากและกลีบปากสีส้มอมเหลือง Yellow-Orange 14B หูกลีบปากด้านในมีกระสีแดงกระจายอยู่ทั่ว โคนกลีบปากมีกระสีแดง กลีบปากมีแต้มสีแดงอมส้ม Orange-Red 31B และขอบกลีบมีแถบสีแดงอมส้ม ช่อดอกแบบกระจะ ก้านช่อดอกตั้งตรง ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ดอกทยอยบานจากโคนไปปลายช่อ
ผล/เมล็ด	-
ลักษณะอื่น ๆ	ทรงต้นตั้งตรงมีการแตกกอดี ก้านช่อดอกตรงแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือพุ่มใบ ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4 - 6 สัปดาห์

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์वलลือ
ก. ต้น ข - ค ช่อดอก ง. ดอก

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์वलลือ

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์นิลุบล
(*Spathoglottis* 'Ni Lu Bon')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร

ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์นิลุบล ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างลูกผสมใหม่ที่เหมาะสำหรับผลิตเป็นไม้กระถาง ในปี พ.ศ. 2549 - 2553 ทำการสำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี นครปฐม ระยอง และศรีสะเกษ สามารถรวบรวมต้นพันธุ์ได้ 92 ต้นพันธุ์ มีพันธุ์แท้ 3 ชนิด ส่วนเมล็ดจากแหล่งการค้า สามารถคัดเลือกเป็นพ่อและแม่พันธุ์ได้ 13 ต้นพันธุ์ ทำการผสมพันธุ์แบบพบกันหมด จำนวน 35 คู่ผสม ได้ลูกผสมจำนวน 20 คู่ มีเพียง 12 คู่ ที่เมล็ดสามารถเจริญเติบโตเป็นต้นได้ ปี พ.ศ. 2557- 2558 คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น ปี พ.ศ. 2559-2560 ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2560-2563 จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) และปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม โดยประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ ปี พ.ศ. 2568-2570 ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม และได้เปรียบเทียบกับพันธุ์ โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนขมพูและเหลืองวิชา พบว่า Spa-Hy-36-45 ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่ได้จากการผสมระหว่างพันธุ์แม่ คือ Spa-Hy-02-13 กับพันธุ์พ่อ คือ Spa-Hy-03-50 มีลักษณะพORMดอกกลม กลีบดอกสีม่วงอมแดง หูกลีบปากสีม่วงอมแดง กลีบปากสีม่วงอมแดง โคนกลีบปากสีเหลือง ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มเล็กน้อย จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า นิลุบล

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ชั่วที่	ปลูก	คัดเลือก	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
2549-2553				สำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ	
2557-2558	F ₀			คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น	ศวส.ชร. ^{1/}
2559-2560	F ₁	105	พ่อแม่ 17 ลูกผสม 50	ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
2560-2561	F ₁	50	30	จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection)	ศวส.ชร. ^{1/}
2561-2563	S ₁	1,899 (14)		ปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
			191 (14) ↓ 97 (14) ↓ 33 (14)	ปีที่ 1 : คัดเลือกจากการเจริญเติบโตของต้น เหลือ 14 คู่ผสม และคัดเลือกต้นคู่ผสมละ 10-15 ต้น ได้ 191 ต้น ปีที่ 2 : คัดเลือกซ้ำจากการเจริญเติบโตและคุณภาพของดอก คู่ผสมละ 4-10 ต้น ได้ 97 ต้น ปีที่ 3 : ประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ ^{2/} คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ	
2568-2570	S ₂	33 (14)		ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์	ศวส.ชร. ^{1/}
			33 (14) ↓ 6 (4)	ปีที่ 1 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 5 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ปีที่ 2 และ 3 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 10 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม พร้อมขยายพันธุ์	
2568-2570	S ₃	6+2	1	เปรียบเทียบกับพันธุ์ : วางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนขมพูและเหลือง วิชา พบว่า Spa-Hy-36-45 พันธ์ดอกกลม กลีบดอกสีม่วงอมแดง หูกลีบปากสีม่วงอมแดง กลีบปากสีม่วงอมแดง โคนกลีบปากสีเหลือง ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มเล็กน้อย จึงเสนอขึ้นทะเบียนพันธุ์ชื่อ นิลบุล	ศวส.ชร. ^{1/}

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

^{2/} เกณฑ์การคัดเลือก 1) ทรงต้นตั้งตรง มีการแตกกอดี 2) ก้านช่อดอกแข็งแรง ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม 3) ดอกออกเป็นกลุ่มที่ปลายก้านช่อ สีดอกสดใส 4) ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4-6 สัปดาห์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์นิลุบล ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Spathoglottis</i> 'Ni Lu Bon' วงศ์ Orchidaceae กล้วยไม้ดินใบหมาก ไม้ดอกไม้ประดับ
ลำต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นไม่ได้เป็นข้อต่อที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่จะรวมตัวอยู่ที่ใต้ดินเป็นลักษณะคล้ายหัว หรือกระเปาะ มีจำนวน 5 ต้น/กอ ทรงพุ่มกว้าง 43.3 เซนติเมตร สูง 28.6 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว รูปยาวรี โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ปลายใบเรียวแหลม แผ่นใบพับจีบเป็นร่องคล้ายใบหมาก มีจำนวน 6 ใบ/ต้น ขนาดใบกว้าง 7.3 เซนติเมตร ยาว 39.8 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	ดอกสมบูรณ์เพศ สมมาตรด้านข้าง พORMดอกกลม กลีบดอกสีม่วงอมแดง Red-Purple 68A หูกลีบปากสีม่วงอมแดง Red-Purple 66A กลีบปากสีม่วงอมแดง Red-Purple 67C โคนกลีบปากสีเหลือง ขนาดดอกกว้าง 4.1 เซนติเมตร สูง 4.1 เซนติเมตร ช่อดอกแบบกระจ่าง ก้านช่อดอกตั้งตรงและแข็งแรง ดอกทยอยบานจากโคนไปปลายช่อ ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มเล็กน้อยยาว 53.4 เซนติเมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางของก้านช่อดอก 0.52 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-
ลักษณะอื่น ๆ	ทรงต้นตั้งตรงมีการแตกกอดี ก้านช่อดอกตรงแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือพุ่มใบ ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4 - 6 สัปดาห์

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์นิลุบล
ก. ต้น ข ข้อดอก ค. ดอก

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์นิลุบล

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ประกายดาว
(*Spathoglottis* 'Pra Kai Dao')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ประกายดาว ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างลูกผสมใหม่ที่เหมาะสำหรับผลิตเป็นไม้กระถาง ในปี พ.ศ. 2549 - 2553 ทำการสำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี นครปฐม ระยอง และศรีสะเกษ สามารถรวบรวมต้นพันธุ์ได้ 92 ต้น พันธุ์ มีพันธุ์แท้ 3 ชนิด ส่วนเมล็ดจากแหล่งการค้า สามารถคัดเลือกเป็นพ่อและแม่พันธุ์ได้ 13 ต้นพันธุ์ ทำการผสมพันธุ์แบบพบกันหมด จำนวน 35 คู่ผสม ได้ลูกผสมจำนวน 20 คู่ มีเพียง 12 คู่ ที่เมล็ดสามารถเจริญเติบโตเป็นต้นได้ ปี พ.ศ. 2557- 2558 คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น ปี พ.ศ. 2559-2560 ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2560-2563 จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) และปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม โดยประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ ปี พ.ศ. 2568-2570 ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม และได้เปรียบเทียบกับพันธุ์ โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนดินและเหลือองวิชา พบว่า Spa-Hy-25-29 ซึ่งเป็นเป็นสายพันธุ์ที่ได้จากการผสมระหว่างพันธุ์แม่ คือ Spa-Hy-16-01 กับพันธุ์พ่อ คือ Spa-Hy-18-49 มีลักษณะกลีบดอกสีแดง กลางกลีบมีแถบสีเหลืองยาวตั้งแต่ โคนถึงปลายกลีบ หูกลีบปากสีส้มอมเหลือง ด้านในมีกระสีแดงกระจายทั่วกลีบ กลีบปากสีแดงอมส้ม โคนกลีบปากสีเหลือง ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า ประกายดาว

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ชั่ววัย	ปลูก	คัดเลือก	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
2549-2553				สำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ	
2557-2558	F ₀			คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น	ศวส.ชร. ^{1/}
2559-2560	F ₁	105	พ่อแม่ 17 ลูกผสม 50	ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
2560-2561	F ₁	50	30	จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection)	ศวส.ชร. ^{1/}
2561-2563	S ₁	1,899 (14)		ปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
			191 (14) ↓ 97 (14) ↓ 33 (14)	ปีที่ 1 : คัดเลือกจากการเจริญเติบโตของต้น เหลือ 14 คู่ผสม และคัดเลือกต้นคู่ผสมละ 10-15 ต้น ได้ 191 ต้น ปีที่ 2 : คัดเลือกซ้ำจากการเจริญเติบโตและคุณภาพของดอก คู่ผสมละ 4-10 ต้น ได้ 97 ต้น ปีที่ 3 : ประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ ^{2/} คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ	
2568-2570	S ₂	33 (14)		ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์	ศวส.ชร. ^{1/}
			33 (14) ↓ 6 (4)	ปีที่ 1 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 5 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ปีที่ 2 และ 3 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 10 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม พร้อมขยายพันธุ์	
2568-2570	S ₃	6+2	1	เปรียบเทียบกับพันธุ์ : วางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนชมพูและเหลือง วิชา พบว่า Spa-Hy-25-29 กลีบดอกสีแดง กลางกลีบมีแถบสีเหลือง ยาวตั้งแต่ โคนถึงปลายกลีบ ทุกกลีบปากสีส้มอมเหลือง ด้านในมีกระสีแดงกระจายทั่วกลีบ กลีบปากสีแดงอมส้ม โคนกลีบปากสีเหลือง ข้อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม จึงเสนอขึ้นทะเบียนพันธุ์ชื่อ ประกายดาว	ศวส.ชร. ^{1/}

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

^{2/} เกณฑ์การคัดเลือก 1) ทรงต้นตั้งตรง มีการแตกกอดี 2) ก้านช่อดอกแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม 3) ดอกออกเป็นกลุ่มที่ปลายก้านช่อ สีดอกสดใส 4) ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4-6 สัปดาห์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ประกายดาว ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Spathoglottis</i> 'Pra Kai Dao' วงศ์ Orchidaceae กล้วยไม้ดินใบหมาก ไม้ดอกไม้ประดับ
ลำต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นไม่ได้เป็นข้อต่อที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่จะรวมตัวอยู่ที่โคนเป็นลักษณะคล้ายหัว หรือกระเปาะ มีจำนวน 7 ต้น/กอ ทรงพุ่มกว้าง 45.5 เซนติเมตร สูง 22.3 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว รูปยาวรี โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ปลายใบเรียวแหลม แผ่นใบพับจีบเป็นร่องคล้ายใบหมาก มีจำนวน 6 ใบ/ต้น ขนาดใบกว้าง 4.6 เซนติเมตร ยาว 52.8 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	ดอกสมบูรณ์เพศ สมมาตรด้านข้าง กลีบดอกสีแดง Red 52A กลางกลีบมีแถบสีเหลืองยาวตั้งแต่โคนถึงปลายกลีบ คล้ายดาว 5 แฉก หูกลีบปากสีส้มอมเหลือง Yellow-Orange 14A ด้านในมีกระสีแดงกระจายทั่วกลีบ กลีบปากสีแดงอมส้ม Orange-Red 33A โคนกลีบปากสีเหลือง ขนาดดอกกว้าง 6.0 เซนติเมตร สูง 4.1 เซนติเมตร เซนติเมตร ช่อดอกแบบกระจะ ก้านช่อดอกตั้งตรงและแข็งแรง ดอกทยอยบานจากโคนไปปลายช่อ ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มยาว 39.3 เซนติเมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางของก้านช่อดอก 0.62 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-
ลักษณะอื่น ๆ	ทรงต้นตั้งตรงมีการแตกกอดี ก้านช่อดอกตรงแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือพุ่มใบ ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4 - 6 สัปดาห์

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ประกายดาว
ก. ต้น ข - ค ช่อดอก ง. ดอก

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ประกายดาว

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงมณี
(*Spathoglottis* 'Muang Ma Nee')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงมณี ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างลูกผสมใหม่ที่เหมาะสำหรับผลิตเป็นไม้กระถาง ในปี พ.ศ. 2549 - 2553 ทำการสำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี นครปฐม ระยอง และศรีสะเกษ สามารถรวบรวมต้นพันธุ์ได้ 92 ต้น พันธุ์ มีพันธุ์แท้ 3 ชนิด ส่วนเมล็ดจากแหล่งการค้า สามารถคัดเลือกเป็นพ่อและแม่พันธุ์ได้ 13 ต้นพันธุ์ ทำการผสมพันธุ์แบบพบกันหมด จำนวน 35 คู่ผสม ได้ลูกผสมจำนวน 20 คู่ มีเพียง 12 คู่ ที่เมล็ดสามารถเจริญเติบโตเป็นต้นได้ ปี พ.ศ. 2557- 2558 คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น ปี พ.ศ. 2559-2560 ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2560-2563 จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) และปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม โดยประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ ปี พ.ศ. 2568-2570 ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม และได้เปรียบเทียบกับพันธุ์ โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนชมพูและเหลืองวิชา พบว่า Spa-Hy-32-01 เป็นสายพันธุ์ที่ได้จากการผสมระหว่างพันธุ์แม่ คือ Spa-Hy-02-13 กับพันธุ์พ่อ คือ Spa-Hy-18-24 มีลักษณะกลีบดอกสีม่วงอมแดง โคนกลีบดอกสีจางกว่ากลีบดอก หูกลีบปากสีส้มอมเหลือง ด้านในมีกระสีแดงกระจายทั่วกลีบ กลีบปากสีแดง โคนกลีบปากสีเหลือง ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า ม่วงมณี

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์			สถานที่	
	ชั่วที่	ปลูก	คัดเลือก		
2549-2553				สำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมาจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ	
2557-2558	F ₀			คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น	ศวส.ชร. ^{1/}
2559-2560	F ₁	105	พ่อแม่ 17 ลูกผสม 50	ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
2560-2561	F ₁	50	30	จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาจาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection)	ศวส.ชร. ^{1/}
2561-2563	S ₁	1,899 (14)		ปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
			191 (14)	ปีที่ 1 : คัดเลือกจากการเจริญเติบโตของต้น เหลือ 14 คู่ผสม และคัดเลือกต้นคู่ผสมละ 10-15 ต้น ได้ 191 ต้น	
			97 (14)	ปีที่ 2 : คัดเลือกซ้ำจากการเจริญเติบโตและคุณภาพของดอก คู่ผสมละ 4-10 ต้น ได้ 97 ต้น	
			33 (14)	ปีที่ 3 : ประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ ^{2/} คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ	
2568-2570	S ₂	33 (14)		ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์	ศวส.ชร. ^{1/}
			33 (14)	ปีที่ 1 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 5 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	
			6 (4)	ปีที่ 2 และ 3 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 10 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม พร้อมขยายพันธุ์	
2568-2570	S ₃	6+2	1	เปรียบเทียบกับพันธุ์ : วางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนขมิพและเหลืองวิชา พบว่า Spa-Hy-32-01 กลีบดอกสีม่วงอมแดง โคนกลีบดอกสีจางกว่ากลีบดอก ทุกกลีบปากสีส้มอมเหลือง ด้านในมีกระสีแดงกระจายทั่วกลีบ กลีบปากสีแดง โคนกลีบปากสีเหลือง ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม จึงเสนอขึ้นทะเบียนพันธุ์ชื่อ ม่วงมณี	ศวส.ชร. ^{1/}

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

^{2/} เกณฑ์การคัดเลือก 1) ทรงต้นตั้งตรง มีการแตกกอดี 2) ก้านช่อดอกแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม 3) ดอกออกเป็นกลุ่มที่ปลายก้านช่อ สีดอกสดใส 4) ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4-6 สัปดาห์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงมณี ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Spathoglottis</i> 'Muang Ma Nee' วงศ์ Orchidaceae กล้วยไม้ดินใบหมาก ไม้ดอกไม้ประดับ
ลำต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นไม่ได้เป็นข้อต่อที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่จะรวมตัวอยู่ที่โคนเป็นลักษณะคล้ายหัว หรือกระเปาะ มีจำนวน 7 ต้น/กอ ทรงพุ่มกว้าง 60.4 เซนติเมตร สูง 35.5 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว รูปยาวรี โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ปลายใบเรียวแหลม แผ่นใบพับจีบเป็นร่องคล้ายใบหมาก มีจำนวน 9 ใบ/ต้น ขนาดใบกว้าง 5.9 เซนติเมตร ยาว 49.7 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	ดอกสมบูรณ์เพศ สมมาตรด้านข้าง กลีบดอกสีม่วงอมแดง Red-Purple 74B โคนกลีบดอกสีจางกว่ากลีบดอก หูกลีบปากสีส้มอมเหลือง Yellow-Orange 14A ด้านในมีกระสีแดงกระจายทั่วกลีบ กลีบปากสีแดง Red 45C โคนกลีบปากสีเหลือง ขนาดดอกกว้าง 5.3 เซนติเมตร สูง 4.8 เซนติเมตร ช่อดอกแบบกระจะ ก้านช่อดอกตั้งตรงและแข็งแรง ดอกทยอยบานจากโคนไปปลายช่อ ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มยาว 51.7 เซนติเมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางของก้านช่อดอก 0.61 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-
ลักษณะอื่น ๆ	ทรงต้นตั้งตรงมีการแตกกอดี ก้านช่อดอกตรงแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือพุ่มใบ ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4 - 6 สัปดาห์ ก้านช่อดอกยาวแข็งแรง ดอกมีจำนวนมาก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงมณี
ก. ต้น ข - ค ช่อดอก ง. ดอก

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงมณี

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงสุปัน
(*Spathoglottis* ‘Muang Su Pan’)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงสุปัน ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างลูกผสมใหม่ที่เหมาะสำหรับผลิตเป็นไม้กระถาง ในปี พ.ศ. 2549 - 2553 ทำการสำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี นครปฐม ระยอง และศรีสะเกษ สามารถรวบรวมต้นพันธุ์ได้ 92 ต้น พันธุ์ มีพันธุ์แท้ 3 ชนิด ส่วนเมล็ดจากแหล่งการค้า สามารถคัดเลือกเป็นพ่อและแม่พันธุ์ได้ 13 ต้นพันธุ์ ทำการผสมพันธุ์แบบพบกันหมด จำนวน 35 คู่ผสม ได้ลูกผสมจำนวน 20 คู่ มีเพียง 12 คู่ ที่เมล็ดสามารถเจริญเติบโตเป็นต้นได้ ปี พ.ศ. 2557- 2558 คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น ปี พ.ศ. 2559-2560 ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2560-2563 จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) และปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม โดยประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ ปี พ.ศ. 2568-2570 ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม และได้เปรียบเทียบกับพันธุ์ โดยวางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนพูนและเหลือวิชา พบว่า Spa-Hy-36-49 ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่ได้จากการผสมระหว่างพันธุ์แม่ คือ Spa-Hy-02-13 กับพันธุ์พ่อ คือ Spa-Hy-03-50 มีลักษณะฟอร์มดอกกลม กลีบดอกสีม่วงอมแดง หูกลีบปากสีม่วงอมแดง กลีบปากสีม่วงอมแดง โคนกลีบปากสีเหลืองอ่อน ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มเล็กน้อย จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า ม่วงสุปัน

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ชั่วที่	ปลูก	คัดเลือก	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
2549-2553				สำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ	
2557-2558	F ₀			คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น	ศวส.ชร. ^{1/}
2559-2560	F ₁	105	พ่อแม่ 17 ลูกผสม 50	ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
2560-2561	F ₁	50	30	จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection)	ศวส.ชร. ^{1/}
2561-2563	S ₁	1,899 (14)		ปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
			191 (14) ↓ 97 (14) ↓ 33 (14)	ปีที่ 1 : คัดเลือกจากการเจริญเติบโตของต้น เหลือ 14 คู่ผสม และคัดเลือกต้นคู่ผสมละ 10-15 ต้น ได้ 191 ต้น ปีที่ 2 : คัดเลือกซ้ำจากการเจริญเติบโตและคุณภาพของดอก คู่ผสมละ 4-10 ต้น ได้ 97 ต้น ปีที่ 3 : ประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ ^{2/} คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ	
2568-2570	S ₂	33 (14)		ประเมินความสม่ำเสมอและความสามารถในการขยายพันธุ์	ศวส.ชร. ^{1/}
			33 (14) ↓ 6 (4)	ปีที่ 1 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 5 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ปีที่ 2 และ 3 : ปลูกสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากต้นแยกกอ สายพันธุ์ละ 10 กระถาง และขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ คัดเลือกเหลือ 6 สายพันธุ์ จาก 4 คู่ผสม พร้อมขยายพันธุ์	
2568-2570	S ₃	6+2	1	เปรียบเทียบกับพันธุ์ : วางแผนการทดลองแบบสุ่มในบล็อกสมบูรณ์ มี 4 ซ้ำ กรรมวิธี ได้แก่ สายพันธุ์คัดเลือก 6 สายพันธุ์ กับพรวนขมิ้นและเหลือง วิชา พบว่า Spa-Hy-36-49 พอร์มดอกกลม กลีบดอกสีม่วงอมแดง หูกลีบปากสีม่วงอมแดง กลีบปากสีม่วงอมแดง โคนกลีบปากสีเหลืองอ่อน ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มเล็กน้อย จึงเสนอขึ้นทะเบียนพันธุ์ชื่อ ม่วงสุป็น	ศวส.ชร. ^{1/}

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

^{2/} เกณฑ์การคัดเลือก 1) ทรงต้นตั้งตรง มีการแตกกอดี 2) ก้านช่อดอกแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม 3) ดอกออกเป็นกลุ่มที่ปลายก้านช่อ สีดอกสดใส 4) ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4-6 สัปดาห์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงสุป็น ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Spathoglottis</i> 'Muang Su Pan' วงศ์ Orchidaceae กล้วยไม้ดินใบหมาก ไม้ดอกไม้ประดับ
ลำต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้น ไม่ได้เป็นข้อต่อที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่จะรวมตัวอยู่ที่โคนเป็นลักษณะคล้ายหัว หรือกระเปาะ มีจำนวน 6 ต้น/กอ ทรงพุ่มกว้าง 45.5 เซนติเมตร สูง 25.3 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว รูปยาวรี โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ปลายใบเรียวแหลม แผ่นใบพับจีบเป็นร่องคล้ายใบ หมาก มีจำนวน 6 ใบ/ต้น ขนาดใบกว้าง 5.1 เซนติเมตร ยาว 38.2 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	ดอกสมบูรณ์เพศ สมมาตรด้านข้าง พORMดอกกลม กลีบดอกสีม่วงอมแดง Red-Purple 66C หูกลิบปากสีม่วงอมแดง Red-Purple 66A กลีบปากสีม่วงอมแดง Red-Purple 67C โคนกลีบ ปากสีเหลืองอ่อน ขนาดดอกกว้าง 3.8 เซนติเมตร สูง 41 เซนติเมตร ก้านช่อดอกตั้งตรงและ แข็งแรง ดอกทยอยบานจากโคนไปปลายช่อ ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่มเล็กน้อยยาว 40.6 เซนติเมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางของก้านช่อดอก 0.56 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-
ลักษณะอื่น ๆ	ทรงต้นตั้งตรงมีการแตกกอดี ก้านช่อดอกตรงแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือพุ่มใบ ดอกทยอย บานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4 - 6 สัปดาห์

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงสุป็น
ก. ต้น ข. ช่อดอก ค. ดอก

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์ม่วงสุป็น

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์แวววิหาร์
(*Spathoglottis* 'Waew Wi La')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 5317 0101

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์แวววิหาร์ ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างลูกผสมใหม่ที่เหมาะสมสำหรับผลิตเป็นไม้กระถาง ในปี พ.ศ. 2549 - 2553 ทำการสำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินใบหมากจากแหล่งธรรมชาติ แหล่งการค้า และสวนเกษตรกรจากจังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี นครปฐม ระยอง และศรีสะเกษ สามารถรวบรวมต้นพันธุ์ได้ 92 ต้น พันธุ์ มีพันธุ์แท้ 3 ชนิด ส่วนเมล็ดจากแหล่งการค้า สามารถคัดเลือกเป็นพ่อและแม่พันธุ์ได้ 13 ต้นพันธุ์ ทำการผสมพันธุ์แบบพบกันหมด จำนวน 35 คู่ผสม ได้ลูกผสมจำนวน 20 คู่ มีเพียง 12 คู่ ที่เมล็ดสามารถเจริญเติบโตเป็นต้นได้ ปี พ.ศ. 2557- 2558 คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น ปี พ.ศ. 2559-2560 ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม ปี พ.ศ. 2560-2563 จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) และปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม โดยประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ ปี พ.ศ. 2568 พบว่า Spa-Hy-26-03 ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่ได้จากการผสมระหว่างพันธุ์แม่ คือ Spa-Hy-20-27 กับพันธุ์พ่อ คือ เหลืองฟิลิปปินส์ มีลักษณะฟอร์มดอกกลม กลีบดอกสีส้มอมเหลือง มีแถบสีเหลืองจากโคนถึงปลายกลีบ หูกลีบปากสีส้มอมเหลือง ด้านในมีกระสีแดงกระจายทั่วกลีบ กลีบปากสีแดง โคนกลีบปากสีเหลือง ช่อดอกเสมอทรงพุ่ม เล็กน้อย จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า แวววิหาร์

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์				สถานที่
ระยะเวลา	ชั่วที่	ปลูก	คัดเลือก	ขั้นตอน/วิธีการ	สถานที่
2557-2558	F ₀			คัดเลือกพ่อแม่พันธุ์จากลูกผสมที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้น	ศวส.ชร. ^{1/}
2559-2560	F ₁	105	พ่อแม่ 17 ลูกผสม 50	ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้ต้นพ่อแม่จากต้นลูกผสมที่คัดเลือกได้ รวมทั้งพันธุ์การค้าที่มีลักษณะดี จำนวน 105 ต้นพันธุ์ คัดเลือกพ่อแม่ 17 ต้น สร้างลูกผสมได้ 50 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
2560-2561	F ₁	50	30	จากการผสมเกสรกล้วยไม้ดินใบหมาก โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่รวบรวมได้ จำนวน 50 คู่ผสม ได้ฝักลูกผสมที่ผสมติดจำนวน 30 คู่ผสม นำฝักลูกผสมจำนวน 30 คู่ผสม มาเพาะเมล็ดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่ามีเมล็ดจาก 14 คู่ผสม สามารถงอกและเจริญเป็นต้นได้ จากนั้นปลูกคัดเลือกตามแผน การคัดเลือกสายต้น (clonal selection)	ศวส.ชร. ^{1/}
2561-2563	S ₁	1,899 (14)		ปลูกลูกผสมทั้งหมด 1,899 ต้น จาก 14 คู่ผสม	ศวส.ชร. ^{1/}
			191 (14)	ปีที่ 1 : คัดเลือกจากการเจริญเติบโตของต้น เหลือ 14 คู่ผสม และคัดเลือกต้นคู่ผสมละ 10-15 ต้น ได้ 191 ต้น	
			97 (14)	ปีที่ 2 : คัดเลือกซ้ำจากการเจริญเติบโตและคุณภาพของดอก คู่ผสมละ 4-10 ต้น ได้ 97 ต้น	
			33 (14)	ปีที่ 3 : ประเมินและคัดเลือกสายต้นตามเกณฑ์ ^{2/} คู่ผสมละ 1-5 ต้น คัดเลือกไว้ 33 สายพันธุ์ จาก 14 คู่ผสม ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ	
2568	S ₂	33 (14)		พบว่า Spa-Hy-26-03 พอร์มดอกกลม กลีบดอกสีส้มอมเหลือง มีแถบสีเหลืองจากโคนถึงปลายกลีบ ทุกกลีบปากสีส้มอมเหลือง ด้านในมีกระสีแดงกระจายทั่วกลีบ กลีบปากสีแดง โคนกลีบปากสีเหลือง ช่อดอกเสมอ ทรงพุ่ม เล็กน้อย จึงเสนอขึ้นทะเบียนพันธุ์ชื่อ แว่ววิฬาร์	ศวส.ชร. ^{1/}

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

^{2/} เกณฑ์การคัดเลือก 1) ทรงต้นตั้งตรง มีการแตกกอดี 2) ก้านช่อดอกแข็งแรง ชูช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม 3) ดอกออกเป็นกลุ่มที่ปลายก้านช่อ สีดอกสดใส 4) ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4-6 สัปดาห์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์แว่ววิหาร ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Spathoglottis</i> 'Waew Wi La' วงศ์ Orchidaceae กล้วยไม้ดินใบหมาก ไม้ดอกไม้ประดับ
ลำต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ลำต้นไม่ได้เป็นข้อต่อที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่จะรวมตัวอยู่ที่โคนเป็นลักษณะคล้ายหัว หรือกระเปาะมีจำนวน 6 ต้น/กอ ทรงพุ่มกว้าง 47.7 เซนติเมตร สูง 23.6 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว รูปยาวรี โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ปลายใบเรียวแหลม แผ่นใบพับจีบเป็นร่องคล้ายใบหมาก มีจำนวน 8 ใบ/ต้น ขนาดใบกว้าง 4.6 เซนติเมตร ยาว 35.5 เซนติเมตร
ดอก/ช่อดอก	ดอกสมบูรณ์เพศ สมมาตรด้านข้าง พORMดอกกลม กลีบดอกสีส้มอมเหลือง Yellow-Orange 22B มีแถบสีเหลืองจากโคนถึงปลายกลีบ หูกลีบปากสีส้มอมเหลือง Yellow-Orange 16A ด้านในมีกระสีแดงกระจายทั่วกลีบ กลีบปากสีแดง Red 54C โคนกลีบปากสีเหลือง ขนาดดอกกว้าง 2.8 เซนติเมตร ยาว 3.2 เซนติเมตร ช่อดอกแบบกระจะ ก้านช่อดอกตั้งตรงและแข็งแรง ดอกทยอยบานจากโคนไปปลายช่อ ช่อดอกเสมอทรงพุ่มยาว 31.4 เซนติเมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางของก้านช่อดอก 0.54 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	-
ลักษณะอื่น ๆ	ทรงต้นตั้งตรงมีการแตกกอดี ก้านช่อดอกตรงแข็งแรง ชูช่อดอกเสมอพุ่มใบ ดอกทยอยบานสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานนานประมาณ 4 - 6 สัปดาห์

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์แฉววิหาร์
ก. ต้น ข - ค ช่อดอก ง. ดอก

กล้วยไม้ดินใบหมาก พันธุ์แฉววิหาร์

ฝรั่งพันธุ์ขาวสุพรรณ
(*Psidium guajava* 'Khao Suwan')

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล นางสุพรรณมา สุชีวงศ์
ที่อยู่ 82 หมู่ 7 ตำบลรางพิบูล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73140
โทรศัพท์ 08 4210 9568

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

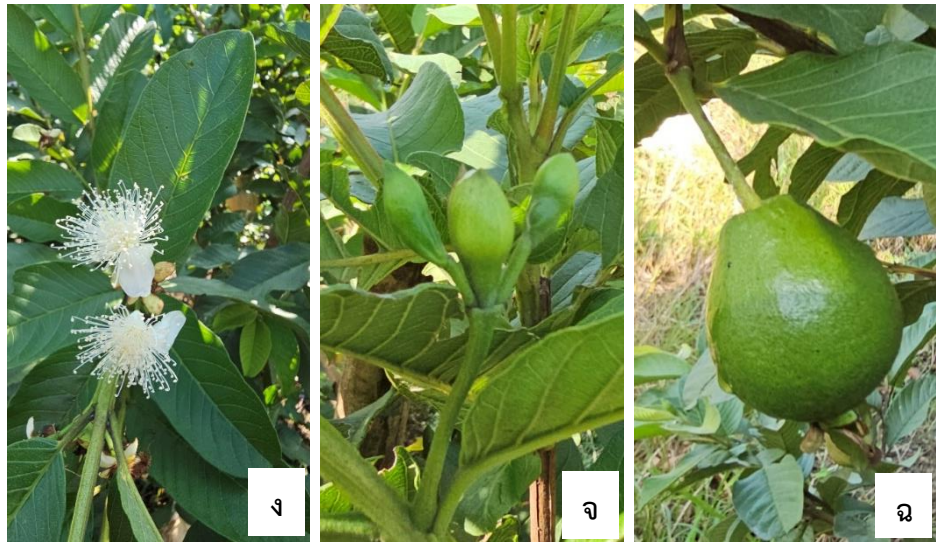
ฝรั่งพันธุ์ 'ขาวสุพรรณ' เป็นพันธุ์ที่ผ่านการคัดเลือกพันธุ์จากการเพาะเมล็ดของฝรั่งพันธุ์เฟินหงมีที่ได้จากการผสมเปิดตามธรรมชาติ โดยเมื่อปี พ.ศ. 2563 นางสุพรรณมา สุชีวงศ์ ได้ทดลองนำเมล็ดฝรั่งพันธุ์เฟินหงมี จำนวน 30 เมล็ดมาเพาะ และปลูกทดสอบที่ อ. กำแพงแสน จ. นครปฐม จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2566 ฝรั่งลูกผสมเริ่มออกดอกและติดผล พบว่ามีฝรั่ง 1 ต้นที่มีลักษณะแตกต่างจากต้นอื่น ๆ คือ มีเนื้อสีขาวซึ่งแตกต่างจากพันธุ์แม่และลูกผสมต้นอื่น ๆ ที่มีเนื้อสีแดง เนื้อละเอียด หวาน เมื่อผ่าผลแล้วเนื้อไม่เปลี่ยนสี มีการเจริญเติบโตดี ระบบรากแข็งแรง และผลผลิตสูง จึงได้คัดเลือกไว้ และในปี พ.ศ. 2566 - 2568 จึงได้ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการตอนกิ่ง และปลูกทดสอบใน อ. กำแพงแสน จ. นครปฐม เพื่อทดสอบความสม่ำเสมอและความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์ จึงได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า ขาวสุพรรณ

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี	ขั้นตอนการการปรับปรุงพันธุ์	สถานที่
2563	เพาะเมล็ดฝรั่งจากการผสมแบบเปิดตามธรรมชาติพันธุ์เฟินหงมี'	ต. กำแพงแสน อ. กำแพงแสน จ. นครปฐม
2566	คัดเลือกต้นฝรั่งซึ่งเกิดจากการเพาะเมล็ดที่มีลักษณะดีเด่นและแตกต่างจากต้นอื่น ๆ	
2566-2568	ทำการขยายพันธุ์ต้นฝรั่งที่คัดเลือกไว้โดยวิธีการตอนกิ่งเพื่อทดสอบความสม่ำเสมอ และความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์	
2568	ฝรั่งพันธุ์ขาวสุพรรณ	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ฝรั่ง พันธุ์ขาวสุวรรณ ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Psidium guajava</i> 'Khao Suwan' วงศ์ Myrtaceae ไม้ผล ไม้ยืนต้น
ลำต้น	ต้นมีลักษณะวิสัยการเจริญเติบโตแบบตั้งตรง กิ่งอ่อนมีสีเขียวแกมเหลือง
ใบ	ใบบ่อยสีเขียวอ่อนมีขอบแดงและมีขนประปรายที่แผ่นใบด้านล่าง ใบมีรูปร่างแบบขอบขนาน ไม่มีการบิดของแผ่นใบและไม่มีการโค้งของเส้นกลางใบ ใบแก่มีสีเขียวแกมเทาอ่อน เส้นกลางใบสีเขียวแกมเหลือง ขอบใบเรียบ ฐานใบเป็นแบบมนหรือป้าน ปลายใบกลม
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอกมีจำนวน 2 ช่อต่อตา และมีจำนวนดอก 2-3 ดอกต่อช่อ
ผล	ทรงผลเป็น แบบหยดน้ำไม่มีจุก ผิวผลมีสีเขียวปนเหลืองอ่อน ผิวผลขรุขระ เนื้อมีสีขาวสม่ำเสมอทั้งผล น้ำหนักผลเฉลี่ยประมาณ 410 กรัม ผลมีความกว้างและความยาวผลเฉลี่ยประมาณ 91.0 และ 96.9 เซนติเมตร ตามลำดับ และมีความหนาเนื้อเฉลี่ย 2.0 เซนติเมตร
เมล็ด	เป็นฝรั่งประเภทมีเมล็ดน้อย บริเวณไส้มีสีครีม เปอร์เซ็นต์ของบริเวณไส้ประมาณ 12 เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักผลทั้งหมด
ลักษณะอื่น ๆ	1. ในอำเภอ กำแพงแสน จังหวัด นครปฐม (ความสูงจากระดับน้ำทะเล 10 เมตร) มีอายุเก็บเกี่ยวประมาณ 2 เดือน 2. เนื้อสัมผัสมีความกรอบ (ความแน่นเนื้อเฉลี่ย 30.1 N) ไม่น้ำน้ำ ละเอียด มีรสชาติหวาน (ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ 9.2 °Bx) 3. ปริมาณวิตามินซีเฉลี่ย 183.76 mg / 100 g FW เมื่อผ่าผลแล้วเนื้อไม่เปลี่ยนสี 4. เปอร์เซ็นต์เนื้อส่วนที่รับประทานได้ประมาณ 88 เปอร์เซ็นต์

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของฝรั่ง พันธุ์ขาวสุวรรณ
 ก. ต้น ข. ยอดอ่อน ค. ใบ ง. ดอก จ - ฉ ผล

ฝรั่งพันธุ์ขาวสุวรรณ

หน้าวัวใบพันธุ์แก้วจันทร์
Anthurium 'Kaew Chan'

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นายอภิชัย นราแก้ว

ที่อยู่ เลขที่ 71 ถนนสามพระยา แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10200

เบอร์โทร 0642376472

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

หน้าวัวใบพันธุ์แก้วจันทร์ เป็นพันธุ์ลูกผสมแบบเปิด โดยพันธุ์แม่คือพันธุ์หน้าวัวใบพันธุ์ทับทิมจันทร์ รหัสNK33 (รหัสพันธุ์ที่ปลูกภายในสวนนราแก้ว) ซึ่งปรับปรุงพันธุ์โดยนายอภิชัย นราแก้ว ในสวนนราแก้ว จังหวัดกรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2565 นำเมล็ดจากหน้าวัวใบพันธุ์ทับทิมจันทร์ มาเพาะจำนวนประมาณ 300 เมล็ด เมื่อเจริญเติบโตขึ้น พบว่ามีอยู่ 1 ต้น มีลักษณะเด่น คือมีสีเขียวต่างเหลือง ใบแข็งและมีเส้นบนลายที่เด่นชัด ปลายใบมีขอบหยักเล็กน้อย ปลายต่างสม่ำเสมอ และมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างโดดเด่นกว่าพันธุ์แม่ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากทั่วไป จึงคัดเลือกและขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง โดยนำกิ่งจากต้นแรกไปปักชำระจนต้นมีอายุประมาณ 6 เดือน โดยแต่ละชำใช้เวลาประมาณ 5 กิ่ง และในชำต้นมีอายุประมาณ 6 เดือนจนถึงประมาณปี พ.ศ. 2568 เพื่อประเมินความดีเด่นหลังจากลักษณะประจำพันธุ์มีความคงตัว โดยพบว่าลักษณะประจำพันธุ์มีความสม่ำเสมอ และได้ตั้งชื่อพันธุ์ว่า แก้วจันทร์

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2565	เพาะเมล็ดผสมเปิด	สวนนราแก้ว กรุงเทพมหานคร
	↓	
2565-2568	คัดเลือกต้นที่มีลักษณะเด่นและตรงตามต้องการ และขยายพันธุ์การชำกิ่ง ประมาณ 5 ชำ	
	↓	
	ประเมินความดีเด่น ความคงตัวและสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์	
	↓	
	หน้าวัวใบพันธุ์แก้วจันทร์	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย หน้าวัวใบพันธุ์แก้วจันทร์ ชื่อวิทยาศาสตร์ *Anthurium* ‘Kaew Chan’ วงศ์ Araceae ไม้ประดับ พืชอายุหลายปี ไม่มีเนื้อไม้

ราก ระบบรากแบบกึ่งอากาศ สีขาวเป็นนวมหุ้มราก หมวกรากสีเขียว

ลำต้น ลำต้นสูงประมาณ 3.5 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางโคนต้น 2 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่ม 25 เซนติเมตร พุ่มสูงประมาณ 17 เซนติเมตร บริเวณปลายยอดสีเขียว ต้นอายุประมาณ 2 ปี หลังจากปักชำกิ่ง

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียน รูปใบหอก กว้าง 3 เซนติเมตร ยาว 15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเป็นคลื่น ใบอ่อนสีเขียวอ่อน มีปื้นลายต่างสีเขียวเหลืองอ่อน ใบแก่สีเขียวเข้ม มีปื้นสีเขียวเหลืองอ่อน กาบหุ้มยอดสีน้ำตาล กาบหุ้มยอดสีน้ำตาลลักษณะเส้นลายใบคล้ายหยากไย่สีเขียวเข้มตัดกับพื้นใบเขียวอ่อนต่างเหลือง แผ่นใบมีลักษณะแข็ง

ภาพที่ 1 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของหน้าวัวใบพันธุ์แม่

ก

ข

ค

ง

จ

ภาพที่ 2 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของหน้าวัวใบพันธุ์แก้วจันทร์
ก-ข ทรงต้น ค ใบอ่อน ง ใบแก่ จ ก้านใบ

หน้าวัวใบพันธุ์แก้วจันทร์

แวมยูราพันธุ์ดีฟอเมทิส
(*Torenia fournieri* 'Deep Amethyst')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)
ที่อยู่ 35 เทคโนธานี ถนนเลียบคลองห้า ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี 12120
โทรศัพท์ 0-2577-9000
0-2579-1370 ถึง 9

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

แวมยูราพันธุ์ดีฟอเมทิส เป็นพันธุ์กลายที่ได้จากการปรับปรุงพันธุ์ด้วยการฉายรังสีแกมมา โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ จันจุฬา นักวิจัย ศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมเกษตรสร้างสรรค์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) นายจิรายุ บริรักษ์เลิศ นายณรงค์กฤษธน ทาจันท์ และนายเอกลักษณ์ นະสุวรรณโน นักศึกษาฝึกงาน มหาวิทยาลัยรังสิต นางสาวปริยานุช อ้อพงษ์ สถาบันวิจัยนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) และนายรัตนชัย อินทรีย์ สวนอินทรีย์ไม้ดอกไม้ประดับ ได้รวบรวมพันธุ์แวมยูราจากสวนต่าง ๆ ตั้งแต่ มกราคม ปี พ.ศ. 2567 โดยเกษตรกรผู้ปลูกเรียกพันธุ์นี้ว่า แวมยูราเหลือง จึงได้คัดเลือกพันธุ์ที่มีลักษณะดี สวยงาม แตกกอดี ทรงพุ่มแน่นกระชับ นำไปมาเพาะเลี้ยงในอาหารแข็งสูตร MS ที่เติมสารควบคุมการเจริญเติบโตในกลุ่มไซโตไคนิน จนเกิดต้นอ่อนจำนวนมาก จากนั้นชักนำให้ต้นอ่อนเกิดการกลายพันธุ์ด้วยรังสีแกมมาที่ปริมาณรังสี 20 เกรย์ ตัดเนื้อเยื่อ (Subculture) จำนวน 3 ครั้ง ห่างกันประมาณ 20 วัน แล้วย้ายต้นกล้าที่มีลำต้น และรากสมบูรณ์แข็งแรง ปี พ.ศ. 2568 ย้ายปลูกใน Clean nursery ของศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมเกษตรสร้างสรรค์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) และปลูกทดสอบพันธุ์ในพื้นที่แปลงสวนอินทรีย์ (นายรัตนชัย อินทรีย์) ในช่วงเดือนกันยายน 2568 โดยคัดเลือกต้นที่มีลักษณะสีดอกม่วงเข้ม ดอกใหญ่ แตกต่างไปจากพันธุ์เดิมมาเพิ่มจำนวนด้วยการตัดชำ เพื่อศึกษาช่องทางการตลาดในพื้นที่อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2567	รวบรวมพันธุ์แววมยุรา	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)
	↓	
	ชักนำให้เกิดต้นอ่อน	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)
	↓	
	ชักนำให้เกิดการกลายพันธุ์ด้วยรังสีแกมมา	สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (สทน.)
	↓	
	Subculture 3 ครั้ง	วว.
	↓	
	ชักนำให้เกิดราก	วว.
	↓	
	ออกปลูกใน Clean nursery	วว.
	↓	
2568	ปลูกทดสอบในแปลงปลูกเบญจมาศ	สวนอินทรี
	↓	
	ขยายพันธุ์/เพิ่มจำนวน	สวนอินทรี
	↓	
	ศึกษาศักยภาพการตลาดของพันธุ์ใหม่	อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ไม้ดอกไม้ประดับ ชื่อไทย แววมยุรา ชื่อวงศ์ Linderniaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Torenia fournieri</i> Linden ex E. Fourn. ชื่อสามัญ Wishbone flower ชื่ออื่นๆ เกล็ดหอย (อุบลราชธานี); แววมยุรา, แววมยุเรศ (กรุงเทพฯ); สามสี, หญ้าลำโพง, หญ้าลิ้นเงือก (เลย)
ต้น	ไม้ล้มลุก สูง 20-40 เซนติเมตร มีขนสั้นนุ่มตามเหลี่ยมของลำต้น แผ่นใบทั้งสองด้าน ก้านใบ และก้านดอก
ใบ	ใบรูปไข่ ยาว 1.5-5 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนรูปปลีมาถึงกลม ก้านใบยาว 0.3-2 เซนติเมตร
ช่อดอก	ดอกออกเป็นช่อกระจุก มักออกเป็นคู่ ๆ ที่ปลายกิ่ง ก้านดอกยาว 1-3 เซนติเมตร ใบประดับรูปเส้นด้าย ยาว 2-7 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงยาว 1.4-2 เซนติเมตร หลอดกลีบมี 5 สันเป็นครีบกคล้ายปีกไม่ถึงบนก้านดอก กว้าง 2-3 มิลลิเมตร ดอกสีม่วง

อ่อน ยาว 2.5–3.5 เซนติเมตร หลอดกลีบดอกด้านในสีเหลือง ปลายกลีบล่างสีเข้ม มักมีปื้นสีเหลือง กลีบบนกว้าง 1.3–1.5 เซนติเมตร ยาว 0.8–1 เซนติเมตร กลีบล่างกลม ขนาดเล็กกว่ากลีบบน เกสรเพศผู้คู่ล่างไม่มีเดือยที่โคน

ผล

ผลแห้งแตกตามแนวตะเข็บ รูปขอบขนาน ยาว 0.8-1 เซนติเมตร มีกลีบเลี้ยงติดทน หุ้ม เมล็ดขนาดเล็กจำนวนมาก

ลักษณะอื่น ๆ

พบที่จีนตอนใต้และภูมิภาคอินโดจีน ในไทยพบทุกภาค ขึ้นตามที่โล่งที่ชื้นแฉะ ชายป่า บนก้อนหินริมลำธาร ความสูงถึงประมาณ 1,200 เมตร ต้นที่เป็นไม้ประดับมี หลากสายพันธุ์และหลากสี

ภาพที่ 1 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของแวมยูราพันธุ์ดีฟอเมทิส
ก-ข ลำต้น ค ใบ และดอก

ภาพที่ 2 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของแวมยูรา
พันธุ์ดีฟอเมทิส (ขวา) เปรียบเทียบกับแวมยูราพันธุ์สีเหลือง (ซ้าย)

แวมยูราพันธุ์ดีฟอเมทิส

ฝรั่งพันธุ์ชาวมณี
(*Psidium guajava* “KoawManee”)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล นายจิรวุฒิ เศษศรี
ที่อยู่ เลขที่ 157 ม.2 ต.เหล่าแดง อ.ดอนมดแดง จ.อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 081-1777848

แหล่งที่มาและประวัติสายพันธุ์

ฝรั่งพันธุ์ชาวมณีเป็นพันธุ์ที่เกิดจากการเพาะเมล็ดของฝรั่งพันธุ์แดงเมืองยศ เบอร์ 2 ในปี 2564 นายจิรวุฒิ เศษศรี นำเมล็ดฝรั่งพันธุ์แดงเมืองยศ เบอร์ 2 ที่เป็นฝรั่งใบกลมป้านสีเขียว ผลสีเขียว เนื้อด้านในสีแดงมาปลูกเมื่อติดผลแก่จัดได้นำผลที่สมบูรณ์ 3 ผลน้ำหนักเฉลี่ย 3.5 กรัม มาเพาะเมล็ดจำนวน 40 ต้น คัดต้นกล้าจำนวน 30 ต้นมาปลูก คัดเลือกต้นพันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดี มีลักษณะตามความต้องการ 10 ต้น ต่อมาในปี 2565 ได้คัดเลือก 1 ต้นที่ ยอดอ่อนขอบใบ สีชมพูอมม่วงมีกลิ่นหอมเฉพาะตัวใบใหญ่ยาว ป้าน ติดดอกง่าย ติดผลดี ทรงผลแป้นกลม เปลือกผลสีเขียวเนื้อด้านในสีขาวต่างจากต้นแม่ชัดเจน จึงนำมาขยายด้วยวิธีการเสียบยอด จำนวน 30 ต้น ในปี 2566-2568 ปลูกลงแปลง สวนดอกเหจือ ที่จังหวัดมหาสารคาม เพื่อทดสอบความเสถียรของสายพันธุ์ เป็นเวลา 3 ปี พบว่ามีความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์ จึงตั้งชื่อพันธุ์ใหม่ว่า “ชาวมณี”

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	เพาะเมล็ดฝรั่งแดงเมืองยศ เบอร์ 2 จำนวน 40 เมล็ด คัดต้นกล้าจำนวน 30 ต้นมาปลูก	สวนดอกเหจือ จังหวัดมหาสารคาม
	↓ คัดเลือกต้นพันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดี มีลักษณะตามความต้องการ 10 ต้น	
2565	↓ คัดเลือกต้นพันธุ์ที่มีผลสีเขียว เนื้อด้านในสีขาวแตกต่างจากต้นแม่ รสชาติหวานอมเปรี้ยวและมีกลิ่นหอมเฉพาะตัว ผลกลมแป้น จำนวนเมล็ดน้อย จำนวน 1 ต้น มาขยายพันธุ์ด้วยการเสียบยอด 30 ต้น	
2566-2568	↓ ปลูกทดสอบความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์	
2568	↓ ฝรั่งพันธุ์ “ชาวมณี”	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

- ชนิด/ประเภท** ชื่อไทย ฝรั่งพันธุ์ ขาวมณี ชื่อวิทยาศาสตร์ Psidium guava “KoawManee”
วงศ์ Myrtaceae ไม้ผล ไม้ยืนต้น
- ลำต้น** สูงประมาณ 2 เมตร ทรงต้นเป็นพุ่มสูง พุ่มกว้างประมาณ 1.8 เมตร
- ใบ** ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนาน กว้างเฉลี่ย 9 ซม. ยาวเฉลี่ย 15 ซม. ปลายใบโค้งมน
ขอบใบเรียบ ใบอ่อนสีเขียวอ่อนขอบใบสีชมพูอมม่วง ใบแก่สีเขียวเข้ม
- ดอก/ช่อดอก** ออกดอกเป็นช่อแบบช่อกระจุก จำนวน 2 - 3 ดอก กว้างประมาณ 2.5 ซม. กลีบดอกสีขาว
ดอกสมบูรณ์เพศ มีเกสรเพศผู้ 80 - 100 อัน และเกสรเพศเมียมี 1 อัน
- ผล/เมล็ด** ผลเดี่ยว กลมแป้น กว้างเฉลี่ย 8 ซม. สูงเฉลี่ย 10 ซม. ผิวเรียบ สีเขียว เนื้อด้านในสีขาว
เนื้อผลหนาประมาณ 4 - 5 ซม. จำนวนเมล็ด ประมาณ 5 - 20 เมล็ดต่อผล
- ลักษณะอื่นๆ**
1. น้ำหนักผลประมาณ 300-400 กรัม
 2. รสชาติดี หวานอมเปรี้ยว เนื้อกรอบ บาง ความหวานเฉลี่ย 12-16 องศาบริกซ์
 3. เปลือกผลสีเขียวเนื้อด้านในสีขาวแตกต่างจากต้นแม่
 4. ติดผลปานกลาง และติดผลได้ดีเมื่ออายุ 1 ปีขึ้นไป

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของฝรั่งพันธุ์ขาวมณี

ก-ง ลักษณะใบ จ-ฉ ช่อดอก ช ผลอ่อน ซ-ฅ ทรงต้น ญ-ฎ ผลสุก

ฝรั่งพันธุ์ขาวมณี

กวักมรกตพันธุ์เลิฟลี่ มินิมอล
(*Zamioculcas zamiifolia* ‘Lovely Minimal’)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นางสาวขวัญใจ แสงอุทิศ
ที่อยู่ เลขที่ 2/52 หมู่ 5 ตำบลเสาธงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
โทรศัพท์ 09-8291-7879

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กวักมรกต พันธุ์เลิฟลี่ มินิมอล เป็นต้นที่เกิดจากการกลายพันธุ์มาจากกิ่งปักชำต้นกวักมรกตที่ปลูกในสวนของ นางสาวขวัญใจ แสงอุทิศ เจ้าของสวนนนทบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2564 ได้นำกิ่งกวักมรกตต่างมาจากต้นพันธุ์ทั่วไปมาปักชำ 1 กิ่ง โดยมีประมาณ 8 ใบ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2565 ต้นที่ปักชำแตกหน่อพบว่า มีลักษณะเล็กมาก ๆ และโตช้ามาก เมื่อแตกหน่อออกมาจำนวนหนึ่ง สังเกตพบว่าต้นมีขนาดเล็กกว่าพันธุ์ทั่วไป ลักษณะใบเล็กเรียว ปลายแหลม ใบแข็งเป็นเงา มีสีเขียวและมีลายต่างชัดเจน จึงนำไปขยายพันธุ์เพิ่มด้วยวิธีการปักชำได้จำนวนหลายต้น ปี พ.ศ. 2568 ได้ขยายพันธุ์ไว้จำนวน 10 ต้น พบว่าต้นยังคงมีลักษณะเล็กเจริญเติบโตช้า และมีใบต่าง จึงได้ตั้งชื่อว่ากวักมรกตพันธุ์เลิฟลี่ มินิมอล เพื่อเป็นเกียรติให้แก่ผู้ค้นพบ

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2564	ปลูกกวักมรกตต่างจำนวน 1 กิ่ง	นนทบุรี
	↓	
2565	ต้นมีการแตกหน่อ พบว่าต้นและใบมีลักษณะแตกต่างจากเดิม	
	↓	
2565	ขยายพันธุ์เพิ่มด้วยการปักชำ จำนวน 10 ต้น	
	↓	
2568	กวักมรกตพันธุ์เลิฟลี่ มินิมอล	

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ชนิด ชื่อไทย กวักมรกตพันธุ์เลฟลี มินิมอล ชื่อวิทยาศาสตร์ *Zamioculcas zamiifolia* 'Lovely Minimal' วงศ์ Araceae ไม้ล้มลุก ไม้ประดับ

ลำต้น ลำต้นเป็นเหง้าอยู่ในดิน สีนํ้าตาลอมเหลือง ทรงพุ่มขนาดเล็ก สูง 15 เซนติเมตร กว้าง 14 เซนติเมตร

ใบ ใบประกอบแบบขนนกหนึ่งชั้น เรียงสลับและเรียงตรงข้ามบริเวณใกล้ปลาย ข้อใบสั้น ใบย่อยรูปรี กว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 3 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปปลีมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบสีเขียวเข้ม สีเขียว มีลายด่างสีเหลืองอ่อน สีเหลืองนวล และสีครีม กระจายไม่สม่ำเสมอ ก้านใบยาว 20 เซนติเมตร สีม่วงปนแดง

ลักษณะอื่น ๆ เจริญเติบโตช้า ต้นอายุ 4 ปี มีความสูง

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกวักมรกตพันธุ์เลฟลี มินิมอล

กวักมรกตพันธุ์เลฟลี มินิมอล

บัวผันพันธุ์จันทร์บุรพา (*Nymphaea* 'Chanburapha')

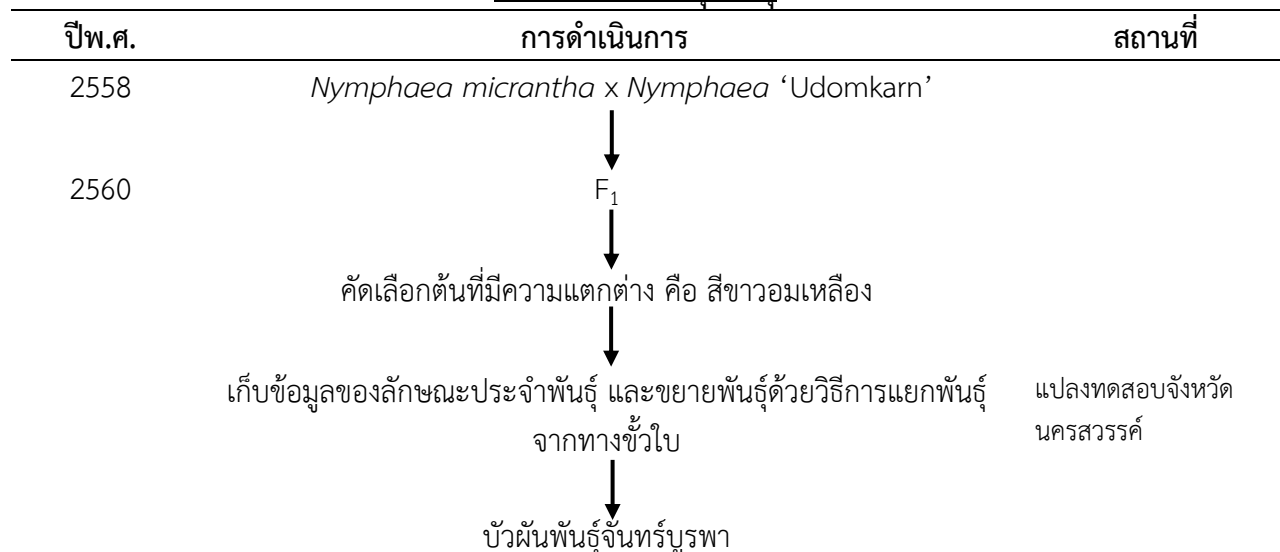
ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
ที่อยู่ เลขที่ 43 หมู่ที่ 6. ตำบล/แขวง บางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20110
โทรศัพท์ 033 136 099 ต่อ 1573

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

บัวผันพันธุ์จันทร์บุรพา เป็นบัวผันพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากการผสม โดยเมื่อปี พ.ศ. 2558 ผศ.ดร. ณ. นพชัย ชาญศิลป์ ได้ผสมพันธุ์ระหว่าง *Nymphaea micrantha* ดอกสีขาว (ขยายพันธุ์จากหัวใบได้) ที่ปลูกเลี้ยงแปลงปลูกสถาบันบัวราชชมงคลตะวันออก จังหวัดชลบุรี พันธุ์แม่ กับ *Nymphaea* 'Udomkarn' ที่มีดอกสีเหลือง (บัวลูกผสมของสถาบันบัวราชชมงคล) พันธุ์พ่อ เมื่อปีพ.ศ.2559 ต้นลูกผสมออกดอก พบว่ามีจำนวน 1 ต้น ที่มีความแตกต่างจากพันธุ์อื่นในตลาด คือ ดอกสีขาวอมเหลือง และสามารถขยายพันธุ์จากหัวใบได้ จากนั้นศึกษาและเก็บข้อมูลของลักษณะประจำพันธุ์ และตรวจสอบการออกดอกจนถึงดอกที่ 20 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2560 ได้แยกต้นพันธุ์จากทางหัวใบ และพบว่าบัวลูกผสมนี้มีลักษณะประจำพันธุ์สม่ำเสมอ จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า จันทร์บุรพา โดยปัจจุบันได้มีการขยายพันธุ์เพิ่มเติมด้วยวิธีการแยกพันธุ์จากทางหัวใบอย่างน้อย 100 ต้น

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย บัวผันพันธุ์จันทร์บุรพา วงศ์ Nymphaeaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ *Nymphaea*
'Chanburapha' ไม้ดอก ไม้ล้มลุกที่อาศัยอยู่ในน้ำ

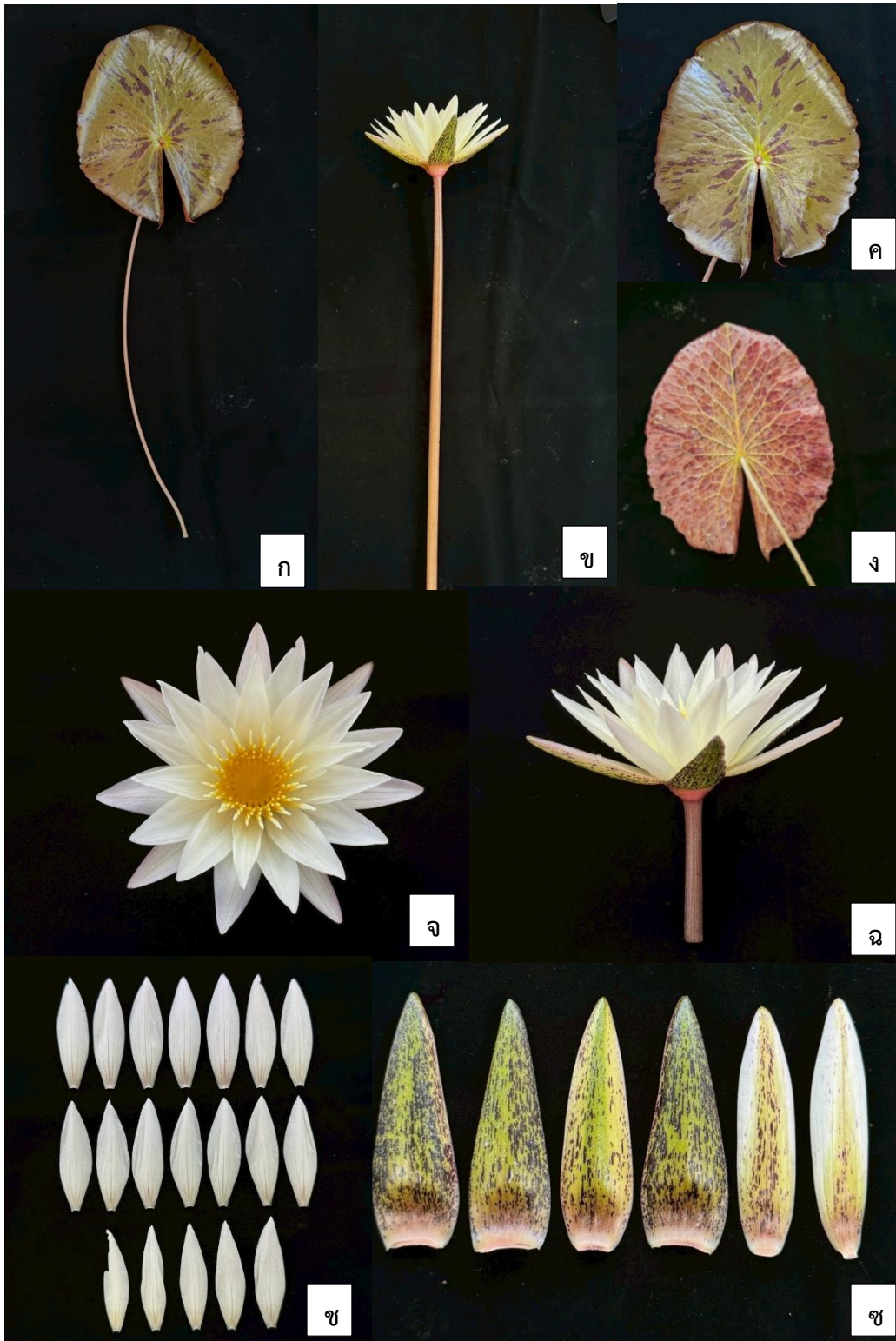
ลำต้น บัวผันขนาดกลางถึงใหญ่ มีลำต้นใต้ดินเป็นแบบเหง้า เจริญเติบโตในแนวตั้ง

ใบ ใบเดี่ยว รูปรี กว้าง 12 เซนติเมตร ยาว 15 เซนติเมตร (แปรผันตามขนาดพื้นที่ปลูก) ปลายใบมน โคนใบเปิด ปลายฐานใบแหลมเป็นจะงอย ขอบใบหยักมนไม่เป็นระเบียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียว ใมน้ำตาลแดง มีจุดประสีม่วง แผ่นใบด้านล่างสีม่วงแดง มีจุดประสีม่วง

ดอก/ช่อดอก ดอกเดี่ยว ดอกชูพ่น้ำ ก้านดอกชูสูงจากระดับผิวน้ำไม่เกิน 30 เซนติเมตร ดอกตูม รูปใบหอก กว้าง 3 เซนติเมตร ยาว 7 เซนติเมตร ดอกบาน ทรงครึ่งวงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 10-15 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง จำนวน 6 กลีบ ปลายแหลม ด้านนอกสีเขียวจุดประม่วงดำ ด้านในสีขาว กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 5-6 เซนติเมตร กลีบดอก จำนวน 15-20 กลีบ รูปขอบขนาน กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 5-6 เซนติเมตร สีขาวอมเหลือง ผนังของคาร์เพลในรังไข่ไม่เชื่อมติดกัน ยอดเกสรเพศเมีย 19 อัน รูปแถบ สีเหลือง เรียงติดกันเป็นรูปวงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร

ผล -

- ลักษณะอื่น ๆ
1. ขยายพันธุ์โดยใช้ขั้วใบ หัวย่อย หรือต้นอ่อนที่แยกจากต้นแม่
 2. ไม่ติดเมล็ด
 3. ดอกบานเวลา 9.00-16.00 น. ระยะเวลาในการบานประมาณ 3 วัน
 4. ดอกมีกลิ่นหอม และติดดอกจำนวนมาก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของบัวผันพันธุ์จันทร์บูรพา

ก ใบและก้านใบ ข ดอกและก้านดอก ค-ง ใบ จ-ฉ ดอก ซ กลีบเลี้ยงและกลีบดอก ซ กลีบดอก

บัวผันพันธุ์จันทร์บูรพา